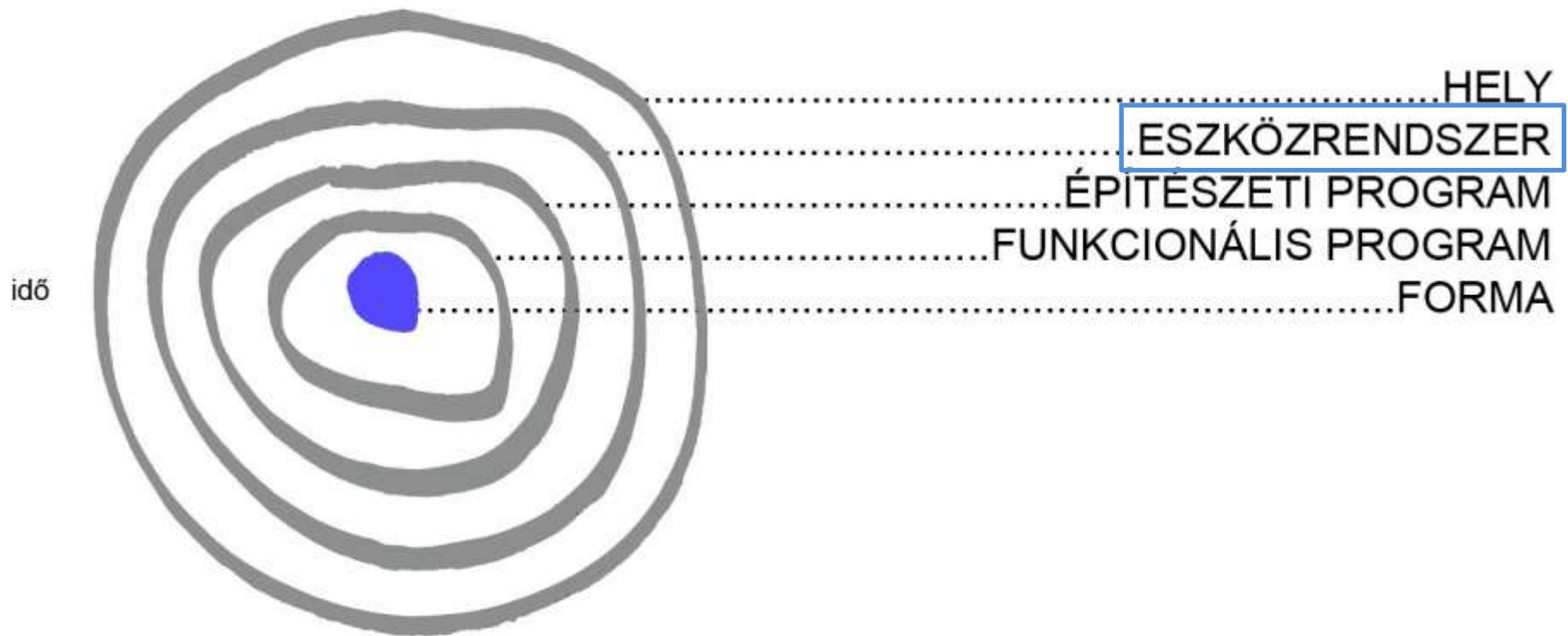

FIZIKAI KÖRNYEZET

SZELLEMI KÖRNYEZET

FORMA (Terv, Design, Gestaltung) – a konkrét építészeti mű, mely megformálás, alakítás, tervezés következtében jön létre.

ESZKÖZÖK

SZÉPSÉG

Lépték, arány, ritmus
 Forma és kompozíció

TARTÓSSÁG

Tartósság, tektonika
 Szerkezet, anyag; fenntarthatóság

Forma nélküli építészet

Mi a FORMA?

Formaságok

Mód vagy rend, hogyan egy létezőnek, folyamatnak, cselekvésnek belső tartalma, lényege megjelenik, megnyilvánul.

Mi a FORMA?

Formaságok

Mód vagy rend, ahogyan egy létezőnek, folyamatnak, cselekvésnek belső tartalma, lényege megjelenik, megnyilvánul.

Tapasztalati formák: érzékelhető megjelenés: egy dolog testi érzékeinkkel felfogható lényege, amit belőle látunk, hallunk, ízlelünk és tapintunk (észlelünk) – szemben a dolog hasznával, jelentésével, céljával vagy értelmével.

Mi a FORMA?

Formaságok

Mód vagy rend, ahogyan egy létezőnek, folyamatnak, cselekvésnek belső tartalma, lényege megjelenik, megnyilvánul.

Tapasztalati formák: érzékelhető megjelenés: egy dolog testi érzékeinkkel felfogható lényege, amit belőle látunk, hallunk, ízlelünk és tapintunk (észlelünk) – szemben a dolgok hasznával, jelentésével, céljával vagy értelmével..

Fogalmi formák: a tudat segítségével megérthető dolgok (pl.: nyelv, érzelmi gondolkodás, tudomány, ideológia)

Mi a FORMA?

Formaságok

Mód vagy rend, ahogyan egy létezőnek, folyamatnak, cselekvésnek belső tartalma, lényege megjelenik, megnyilvánul.

Tapasztalati formák: érzékelhető megjelenés: egy dolog testi érzékeinkkel felfogható lényege, amit belőle látunk, hallunk, ízlelünk és tapintunk (észlelünk) – szemben a dolgok hasznával, jelentésével, céljával vagy értelmével.

Fogalmi formák: a tudat segítségével megérthető dolgok (pl.: nyelv, érzelmi gondolkodás, tudomány, ideológia)

Bizonyos fajta; meghatározott tulajdonságú, jellemzőjű dolog egy nagyobb kategórián belül.

(pl.: művészet, irodalom, költészet, ballada) (pl.: művészet, építészet, középületek, előadótérmekek)

Royal Philharmonic Orchestra

A búcsúkoncert, (A Late Quartet) 2012

Mi a FORMA?

Formaságok

Mód vagy rend, ahogyan egy létezőnek, folyamatnak, cselekvésnek belső tartalma, lényege megjelenik, megnyilvánul.

Tapasztalati formák: érzékelhető megjelenés: egy dolog testi érzékeinkkel felfogható lényege, amit belőle látunk, hallunk, ízlelünk és tapintunk (észlelünk) – szemben a dolgok hasznával, jelentésével, céljával vagy értelmével.

Fogalmi formák: a tudat segítségével felfogható

Bizonyos fajta; egy meghatározott tulajdonságú, jellemzőjű dolog egy nagyobb kategórián belül.

(pl.: művészet, irodalom, költészet, ballada) (pl.: művészet, építészet, középületek, múzeumok)

TERVFORMA: a műalkotás rendje; azoknak a szerkezeti, kifejezésbeli elemeknek egységbe fonódó rendszere, amelyekkel a művész (festő, szobrász, író, költő, zeneszerző, építész) mondanivalóját kifejezi, művét megalkotja.

Mies van der Rohe a Crown Hall modelljével

Vermeer, Johannes, A festészet allegóriája, Műterem, kb 1666–1668, Kunsthistorisches Museum, Bécs

Mi a FORMA?

Mód vagy rend, ahogyan egy létezőnek, folyamatnak, cselekvésnek belső tartalma, lényege megjelenik, megnyilvánul.

Tapasztalati formák: érzékelhető megjelenés: egy dolog testi érzékeinkkel felfogható lényege, amit belőle látunk, hallunk, ízlelünk és tapintunk (észlelünk) – szemben a dolgok hasznával, jelentésével, céljával vagy értelmével.

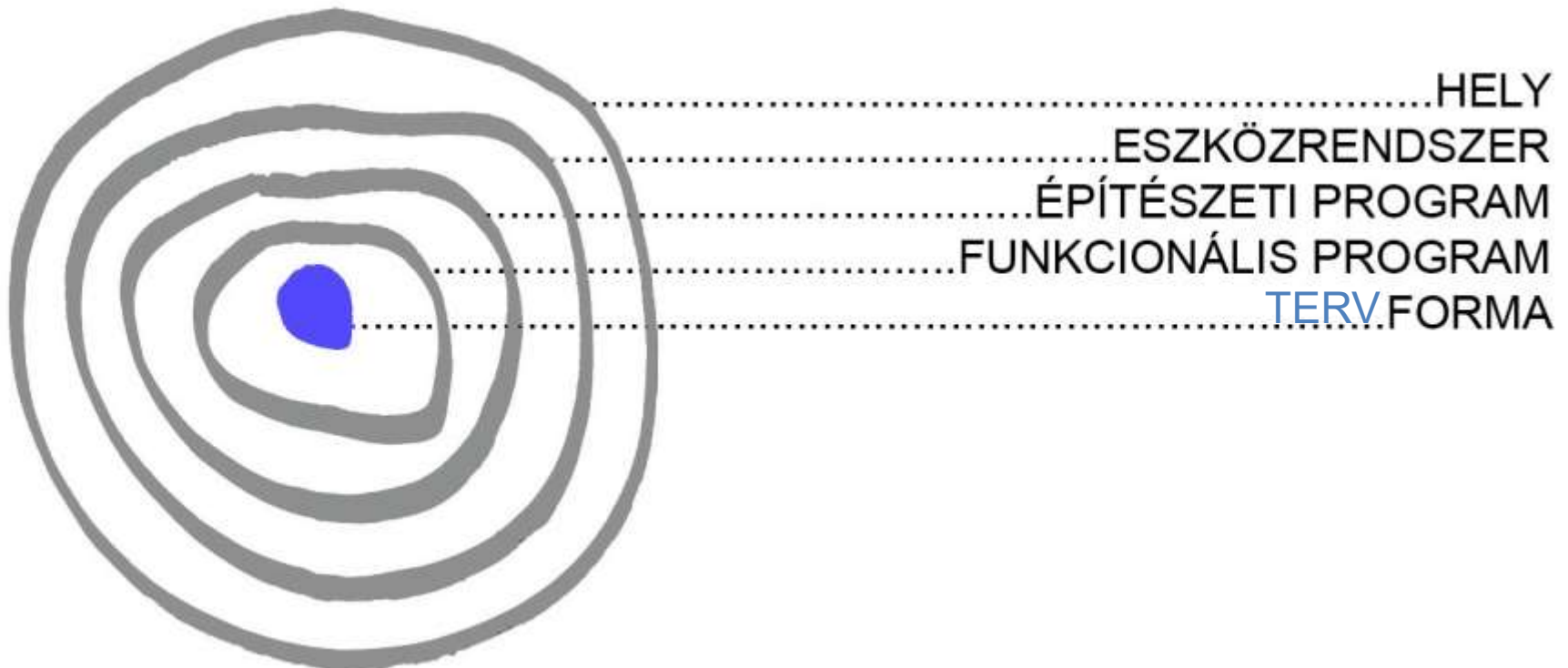
Fogalmi formák: a tudat segítségével megérthető dolgok (pl.: nyelv, érzelmi gondolkodás, tudomány, ideológia)

Bizonyos fajta; egy meghatározott tulajdonságú, jellemzőjű dolog egy nagyobb kategórián belül.

(pl.: művészet, irodalom, költészet, ballada) (pl.: művészet, építészet, középületek, múzeumok)

TERVFORMA : a műalkotás rendje, azoknak a szerkezeti, kifejezésbeli elemeknek egységbe fonódó rendszere, amelyekkel a művész (festő, szobrász, író, költő, zeneszerző) mondanivalóját kifejezi, művét megalkotja.

TERVFORMA (Design, Gestaltung) – a konkrét építészeti mű, mely megformálás, alakítás, tervezés következtében jön létre.

Mi a FORMA?

Mód vagy rend, ahogyan egy létezőnek, folyamatnak, cselekvésnek belső tartalma, lényege megjelenik, megnyilvánul.

Tapasztalati formák: érzékelhető megjelenés: egy dolog testi érzékeinkkel felfogható lényege, amit belőle látunk, hallunk, ízlelünk és tapintunk (észlelünk) – szemben a dolgok hasznával, jelentésével, céljával vagy értelmével.

Fogalmi formák: a tudat segítségével megérthető dolgok (pl.: nyelv, érzelmi gondolkodás, tudomány, ideológia)

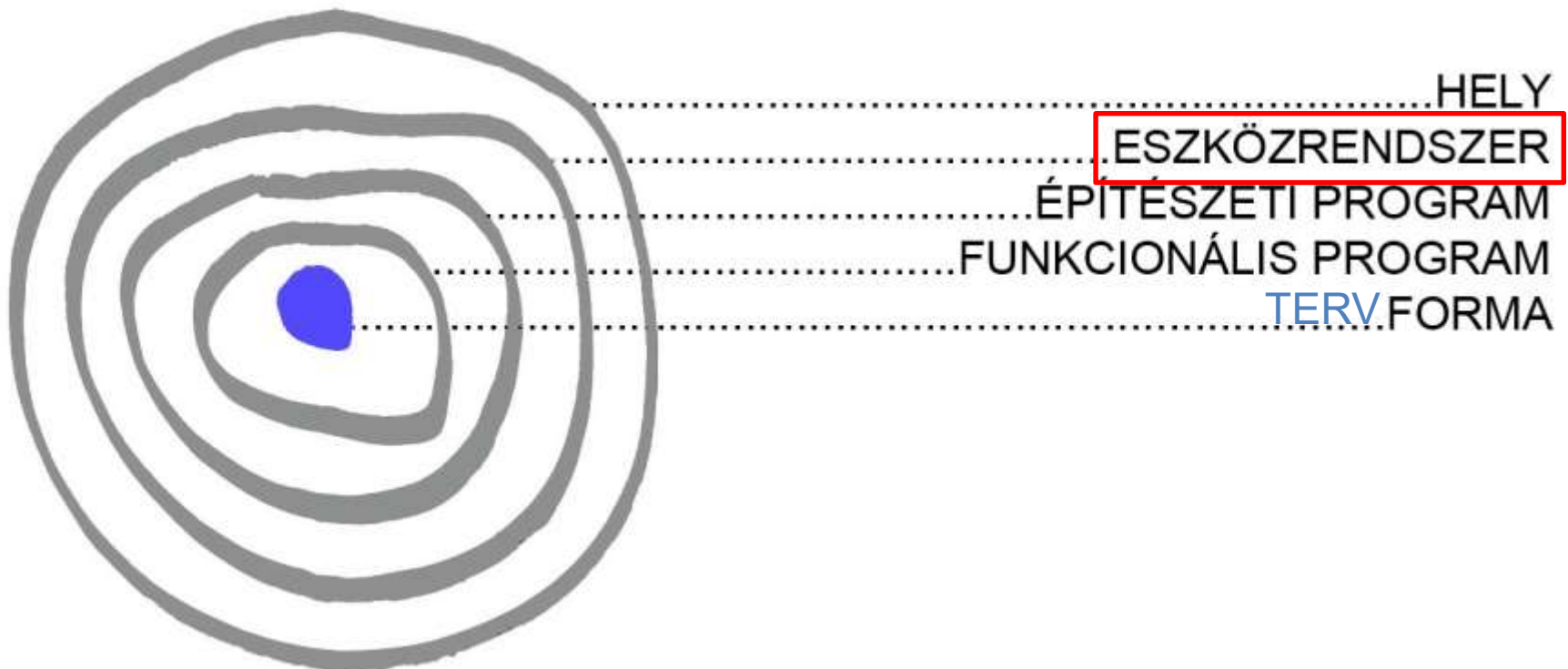
Bizonyos fajta; egy meghatározott tulajdonságú, jellemzőjű dolog egy nagyobb kategórián belül.

(pl.: művészet, irodalom, költészet, ballada) (pl.: művészet, építészet, középületek, múzeumok)

TERVFORMA : a műalkotás rendje, azoknak a szerkezeti, kifejezésbeli elemeknek egységbe fonódó rendszere, amelyekkel a művész (festő, szobrász, író, költő, zeneszerző) mondanivalóját kifejezi, művét megalkotja.

TERVFORMA (Design, Gestaltung) – a konkrét építészeti mű, mely megformálás, alakítás, tervezés következtében jön létre.

FORMA mint alak, elrendeződés, amely meghatározza az egészen belüli elemek összefüggésének módját.

Minél több formát ismerünk fel és különböztetünk meg, annál jobban ismerjük a világot.

Formaságok

Az égbolt északi félgömbjének ábrázolása csillagképekkel, Andreas Cellarius, Harmonia Macrocosmica, 1660

A forma általános, minden művészeti ágban érvényes eszköz, hiszen minden érzékünkre vonatkoztatható, térben és időben egyaránt érvényes sőt elvont, eszmei síkon is értelmezhető.

Formaságok

Ensamble Vollmond,
Pina Bausch

Yves Klein, Anthropométriák

Calder zene

Az ember nemcsak megfigyeli és megkülönbözteti a formákat, de maga is formál

Formaságok

Gordon Matta-Clark

Jackson Pollock

Rachel Whiteread

Platón idea (eidosz) fogalma, a dolog lényegét meghatározó örök és szellemi realitás, szemben a változásnak kitett véges egyes-konkrét dolgokkal.

Az „örök forma” a változatlan lényeg, melynek az értékelhető, vagyis az anyagi dolgok csupán „befogadói” vagy „másolatai”. Az érzékszervekkel megragadhatatlan, örök formák magasabb rendű valóságot képviselnek, mint az anyagi objektumok.

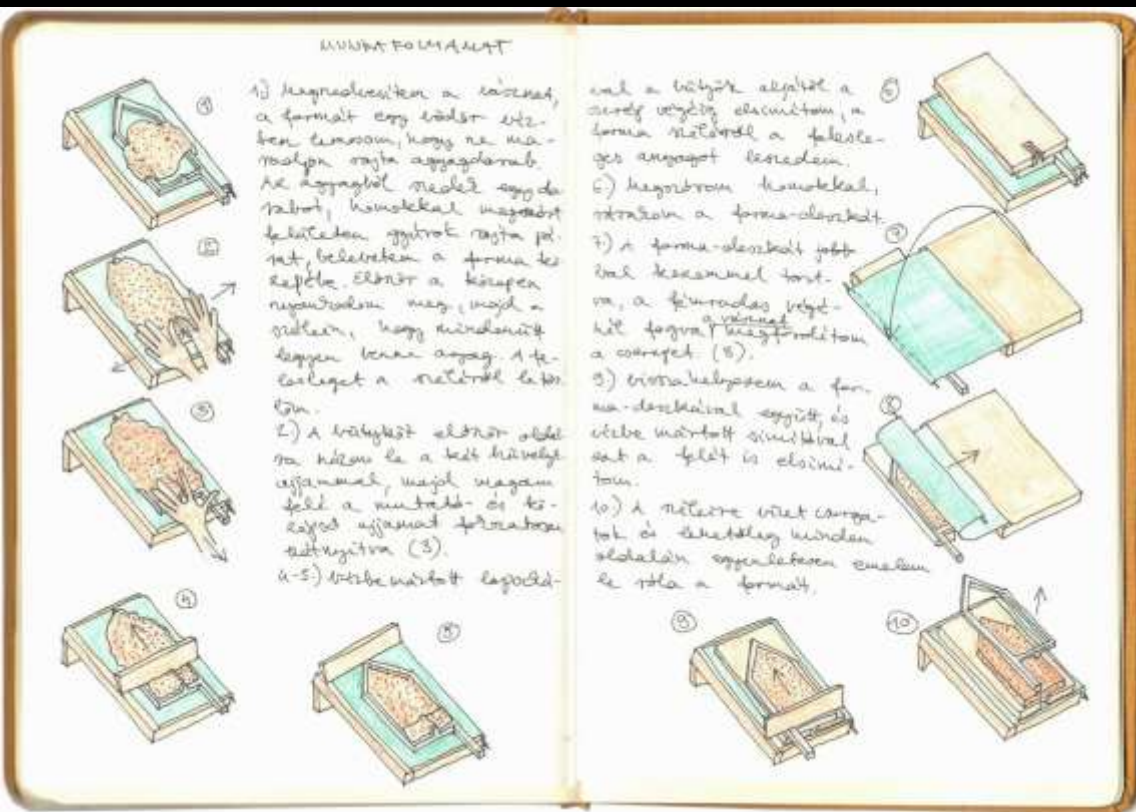
Formaságok
Anyag és forma

Jan Saenredam (1565-1607) Platón barlanghasonlata, 1604, metszet, British Museum

Formaságok
Anyag és forma

Arisztotelész tesz különbséget először anyag (szubsztrátum, hüpokeimenon, hüle) és forma (eidosz, morphé) közt.

Minden érzékelhető objektumban egyszerre van jelen anyag és forma, ezek nem létezhetnek egymás nélkül.

- Az anyag a differenciálatlan, nem dolog, nem "valami"

- A dolgok differenciálódás révén jönnek létre, felveszik azon formák valamelyikét, amelyekből a megismerhető világ összeáll.

Mozdulatlan mozgató= az anyagtól elválasztott, örök és változatlan, tiszta forma.

Az anyag a potencialitás, vagyis a tiszta lehetőségek tényezője, a forma pedig az aktualitás, vagyis a ténylegesség (megvalósulás) tényezője.
Az anyag különböző formákat ölthet magára

Formaságok
Anyag és forma

téglavető

Toshiko Takaezu

A forma pedig különféle anyagi elemeket rendezhet bizonyos konkrét dolgokká.

Formaságok
Anyag és forma

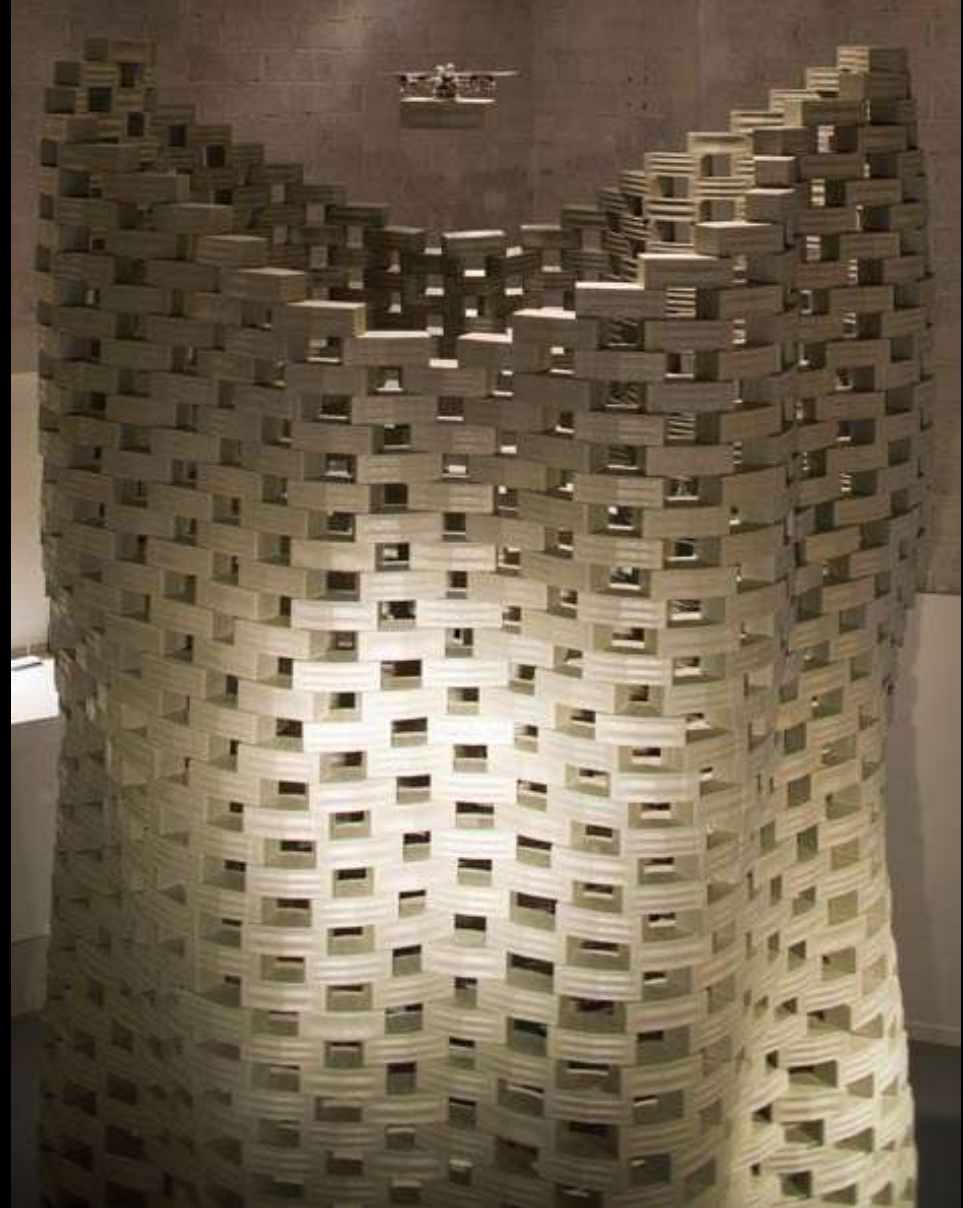

A téglák és a habarcs például olyan anyag, amely az egyik forma esetén házzá, egy másik forma esetén viszont fallá "rendeződik össze".

Formaságok
Anyag és forma

Nagy Tamás, Szentháromság templom, Gödöllő, 2007

Gramazio & Kohler, Flight Assembled Architecture, FRAC Centre Orléans, 2011

Arisztotelész ezt a formakoncepciót a teleologikus szemlélettel is összekapcsolja, és azt állítja, hogy a formák fejlődési sorba rendezhetők, amely valamilyen cél felé tart, s hogy egyes dolgok jobban meg vannak formálva, mint mások. A téglá jobban meg van formálva, mint az agyag, a ház, mint a téglá és így tovább.

Formaságok
Anyag és forma

Huaca Pucllana piramis, Lima kultúra, Kr.u.200-700, Lima, Peru, Kr.u. 400 (rituális játékok helye)

Formaságok
Anyag és forma

Huaca Pucllana piramis, Lima kultúra, Kr.u.200-700, Lima, Peru, Kr.u. 400 (rituális játékok helye)

A művészi formálás két lényeges fázisa az imitáció (utánzás), absztrakció (elvonatkoztatás).

Formaságok

Anyag és forma

Imitáció és absztrakció

Rembrandt van Rijn, Nő gyereket visz lefelé a lépcsőn, 1636

Eadweard J. Muybridge, Lépcsőn lemenő félmeztelen alak, 143. tábla

Marcel Duchamp, Lépcsőn lemenő akt, 1912

Az imitáció a megfigyelt jelenség külső formájának utánzása

Formaságok

Anyag és forma

Imitáció és absztrakció

„Az utánzás vele született tulajdonsága az embernek gyerekkorától fogva. Abban különbözik a többi élőlénytől, hogy a legutánzóbb természetű, sőt eleinte éppen az utánzás útján tanul is; mindegyikünk örömét leli az utánzásban” Arisztotelész, Poétika

Az **imitáció** a megfigyelt jelenség külső formájának utánzása

Formaságok

Anyag és forma

Imitáció és absztrakció

Hohlenstein Stadel-i oroszlánember, mammutagyar, Aurignac műveltség, kb. 40000, a világ eddig ismert legrégebbi műalkotása

Oroszlánok, Chauvet barlang, Aurignac műveltség Kr.e. 28000

Az **Absztrakció** a megfigyelt jelenség belső lényégének megragadása, és elvonatkoztatása, annak a tartalomnak a kifejezése, mely meghatározza magát a formát.

Formaságok

Anyag és forma

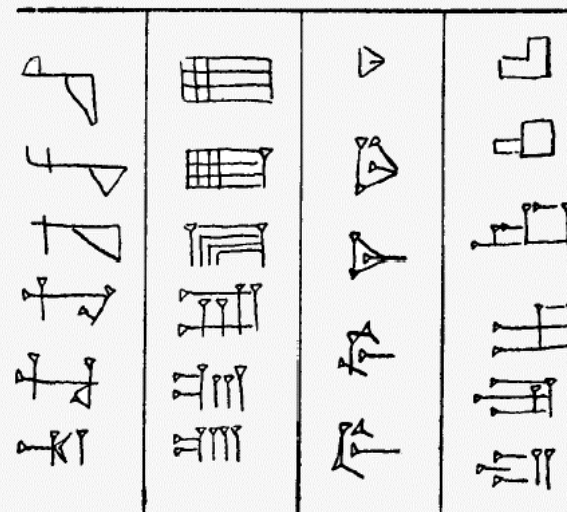
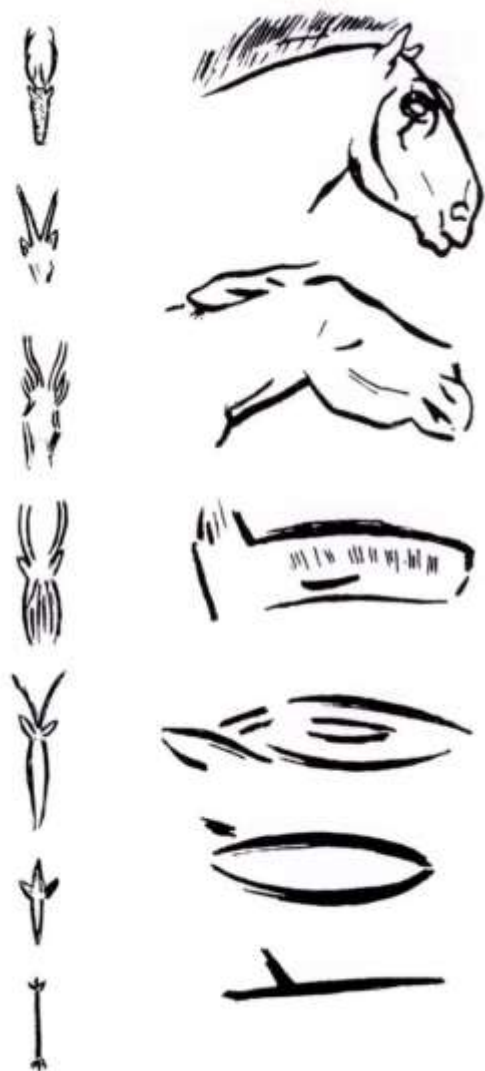
Imitáció és absztrakció

Almadéni barlang festményeinek rekonstrukciós rajza.
A neolitikum idején a rajzok stilizálttá elvonttá váltak.

Az **Absztrakció** a megfigyelt jelenség belső lényégének megragadása, és elvonatkoztatása, annak a tartalomnak a kifejezése, mely meghatározza magát a formát.

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció

15. ábra. Az ékírás egyszerűsödése: 1. madár, 2. ház, 3. nő (vulva), 4. város

Korai agyag írótableta, mely a sör felhasználást dokumentálja, Kr.e.3100-3000, talán dél Irak

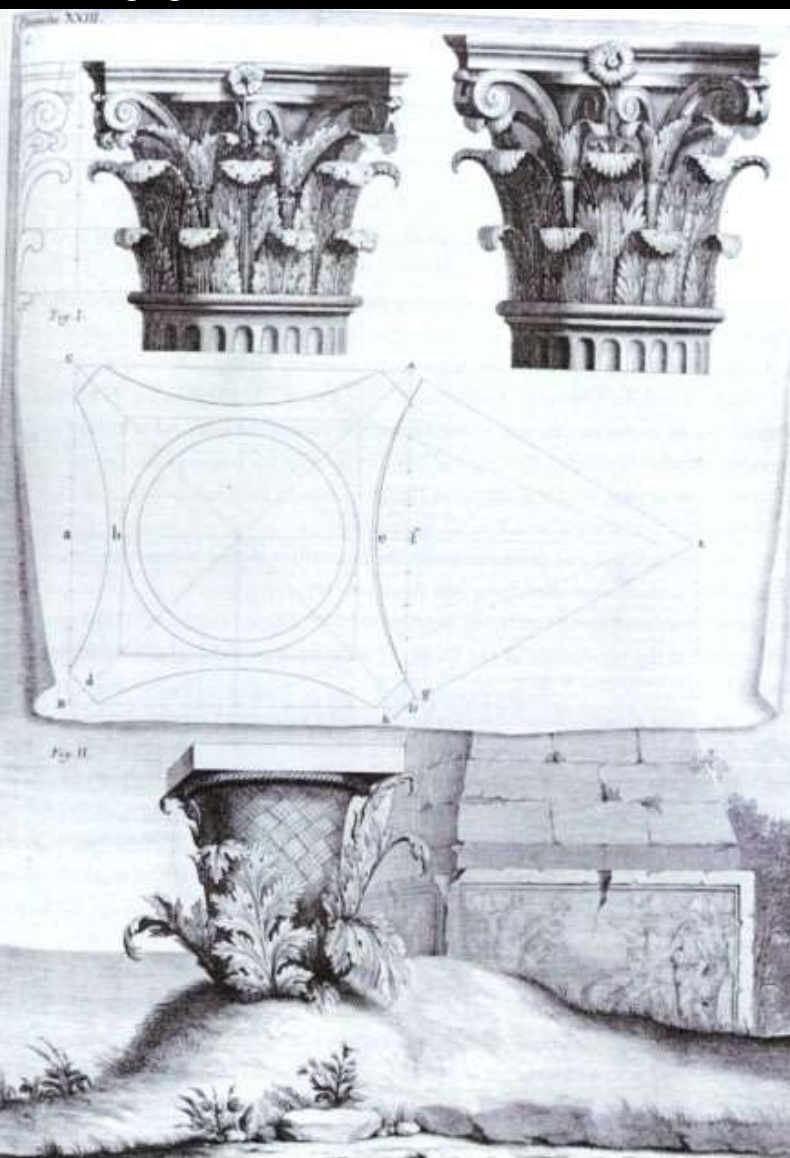
A híres francia archeológus Henri Breuil abbé hipotézise szerint az ősművészetek az imitációtól az absztrakcióig tartó irányulása volt egyben az írás kialakulásának folyamata.

Vitruvius szerint az építészet a természet utánzása. Ez lehet konkrét imitáció, de lehet a természet belső törvényszerűségeinek utánzása is. Ahogyan a madarak fészket építenek a méhek kaptárt az ember is a természetben található anyagok felhasználásával készít magának házat, mely védelmet nyújt az időjárás viszontagságai ellen.

Formaságok

Anyag és forma

Imitáció és absztrakció

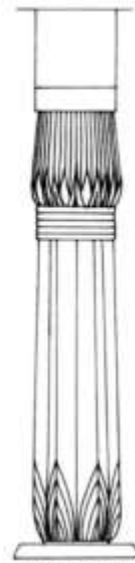

„Ezt a fejezetet pedig, mint mondják, ekként találták fel. Egy korinthoszi polgárságú szűz, aki immár nászra érett volt, megbetegedett és meghalt. Temetése után dajkája összeszedte edénykeit, amelyekben annak a szűznek életében kedve telt, és kosárba rakva a síremlékhez vitte őket és a tetejére tette, hogy a szabad ég alatt tovább megmaradjanak, egy tetőcseréppel fedte be. A kosarat véletlenül egy akantosz gyökere fölé tette. Időközben a közepén reá nehezedő súly nyomta akantoszgyökér tavasztájban leveleket s indákat hajtott, hajtásai a kosár oldalai mentén növekedtek, és a cserép sarkainak terhétől kényszerítve kénytelenek voltak kifelé volutákba hajlani. Ekkor a síremlék mellett elment **Kallimakhosz**, akit márványmunkáinak eleganciája és finomsága miatt az athéniak katatexitekhnosznak is neveztek, felfigyelt erre a kosárra és körülötte a növekvő levelek bájos voltára, s mivel gyönyörködött annak módjában és a forma újdonságában, ennek hasonlatosságára csinált a korinthosziaknál oszlopokat és határozta meg szimmetriáikat. Ebből az épület megalkotásában kifejlesztette a korinthoszi rend szabályait.”

”(Vitruvius: Tíz könyv az építészetéről – 4. könyv, 1. fejezet 9.-10.)

Imitáció az építészeti részformák esetében

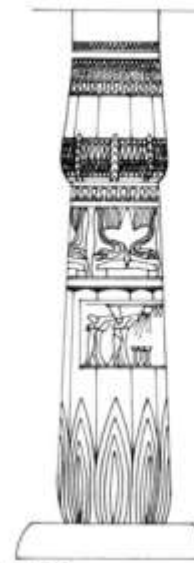
Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
-Imitáció

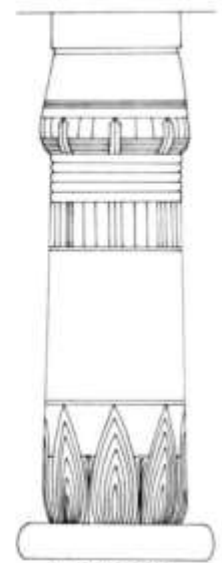
V. dinasztia

XVIII. dinasztia

XIX. dinasztia

XX. dinasztia

Imitáció az építészeti részformák esetében

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
-Imitáció

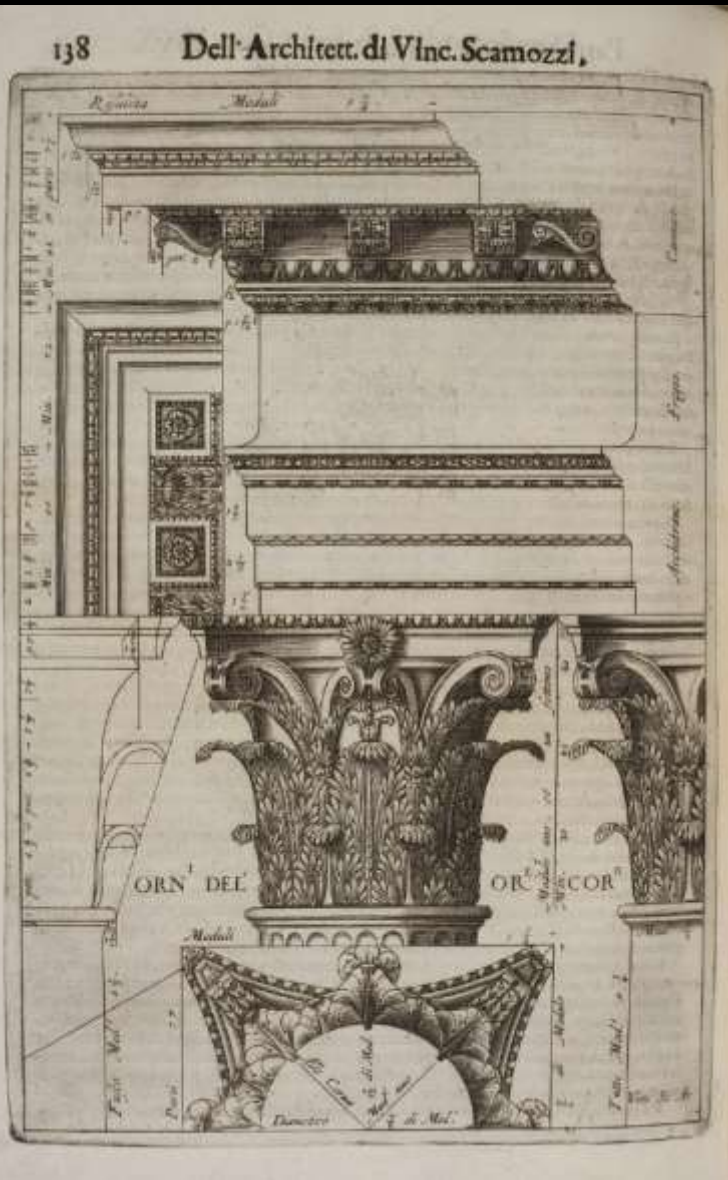

Kariatidák

Atlaszok

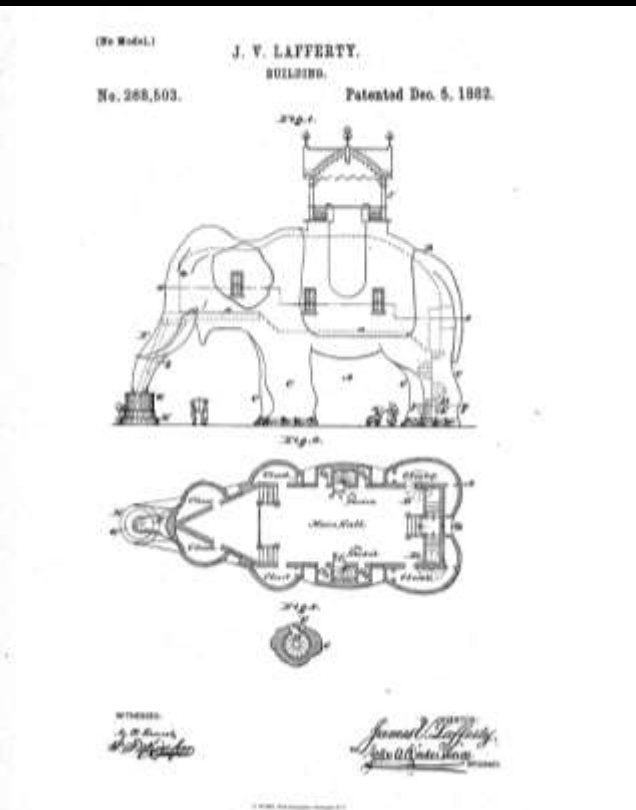
Történelmi építészetben a formák szabályozták a minőség kérdését.
A formák rendszerének összefüggéseit összefoglalóan stílusnak nevezzük.
A stílus szabályszerűségeit a formatan mintakönyvek foglalták össze.

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció

Az építészetben az egész épületre vonatkoztatott imitáció naivitás, ostobaság vagy cinizmus.

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
-Imitáció

William Free, (mb. James V. Lafferty), Lucy az elefánt, étterem, Margate City, 1881

Mammy' Cupboard, étterem és ajándékolt, Natchez, Mississippi, USA, 1940

Az építészetben az egész épületre vonatkoztatott imitáció naivitás, ostobaság vagy cinizmus.

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
-Imitáció

Frank O. Gehry, Chiat Day Mojo Agency Headquarters, (Binoculars Building) Venice, California, 1991 (Claes Oldenburg, Coosje van Bruggen)

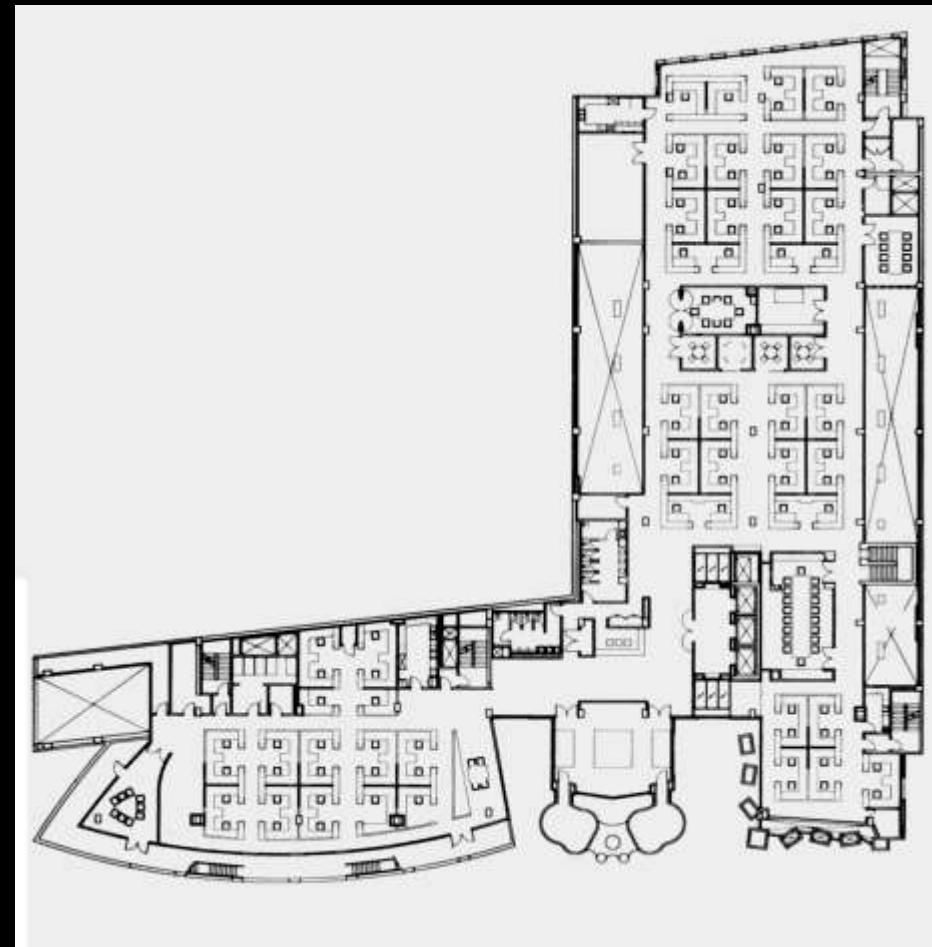
Az építészetben az egész épületre vonatkoztatott imitáció naivítás, ostobaság vagy cinizmus.

Formaságok

Anyag és forma

Imitáció és absztrakció

-Imitáció

Frank O. Gehry, Chiat Day Mojo Agency Headquarters, (Binoculars Building) Venice, California, 1991 (Claes Oldenburg, Coosje van Bruggen)

A kép absztrakciója azt jelenti, hogy *képi tartalmat lényegítünk egy másik képi tartalomká, azaz formai különbség van az absztrakció tárgya és eredménye között.*

Bár Arisztotelész az építészetet nem tartotta utánczó (mimetikus) művészetnek, mai tudásunk szerint azonban tartalmaz mimetikus vonatkozásokat is, igaz nem az imitáció, hanem az absztrakció értelmében.

Formaságok

Anyag és forma

Imitáció és absztrakció

-Imitáció

-A kép absztrakciója

Az építészet kezdeteinél a két ősfurma – hegy és barlang absztrakciója különösen fontos szerepet kapott

A kép absztrakciója azt jelenti, hogy *képi tartalmat lényegítünk egy másik képi tartalomká, azaz formai különbség van az absztrakció tárgya és eredménye között.*

Bár Arisztotelész az építészetet nem tartotta utánozó (mimetikus) művészetnek, mai tudásunk szerint azonban tartalmaz mimetikus vonatkozásokat is, igaz nem az imitáció, hanem az absztrakció értelmében.

Formaságok

Anyag és forma

Imitáció és absztrakció

-Imitáció

-A kép absztrakciója

Az építészet kezdeteinél a két ősfoma – hegy és barlang absztrakciója különösen fontos szerepet kapott

Formaságok

Anyag és forma

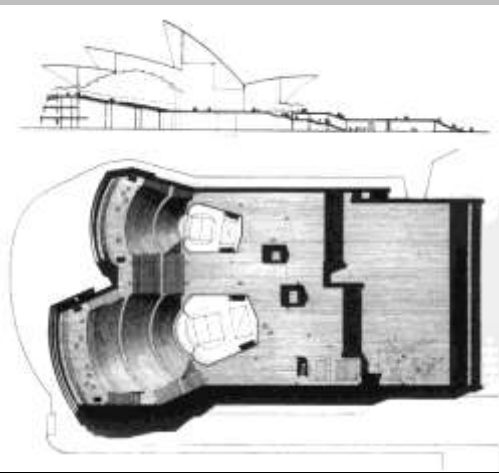
Imitáció és absztrakció

-Imitáció

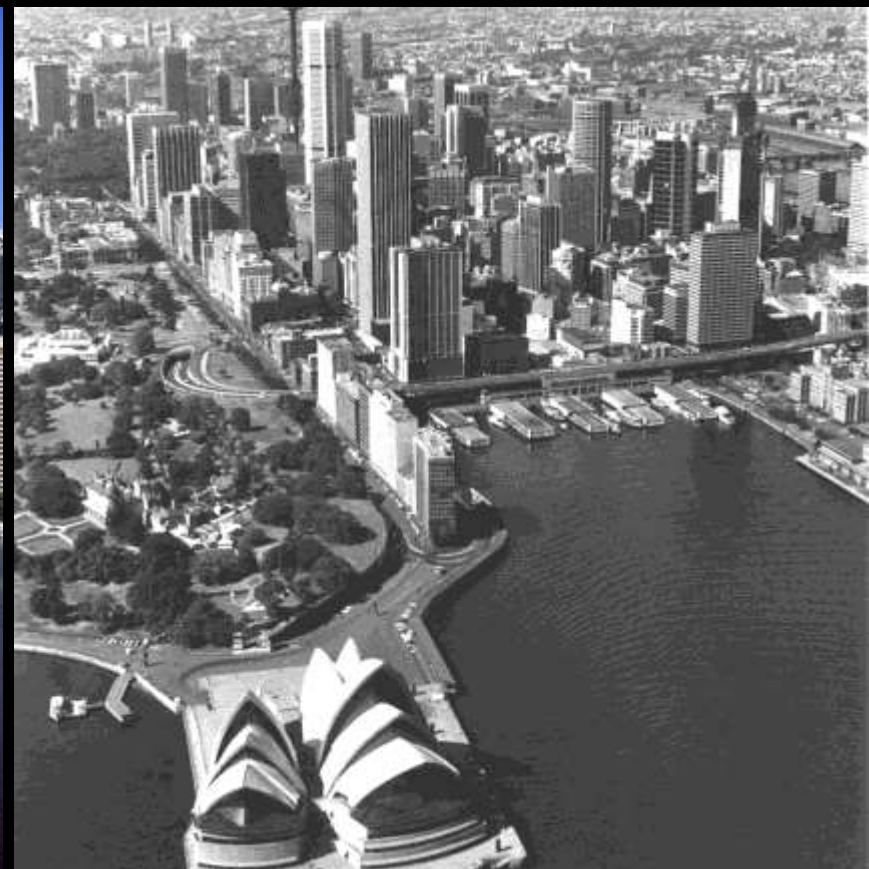
-A kép absztrakciója

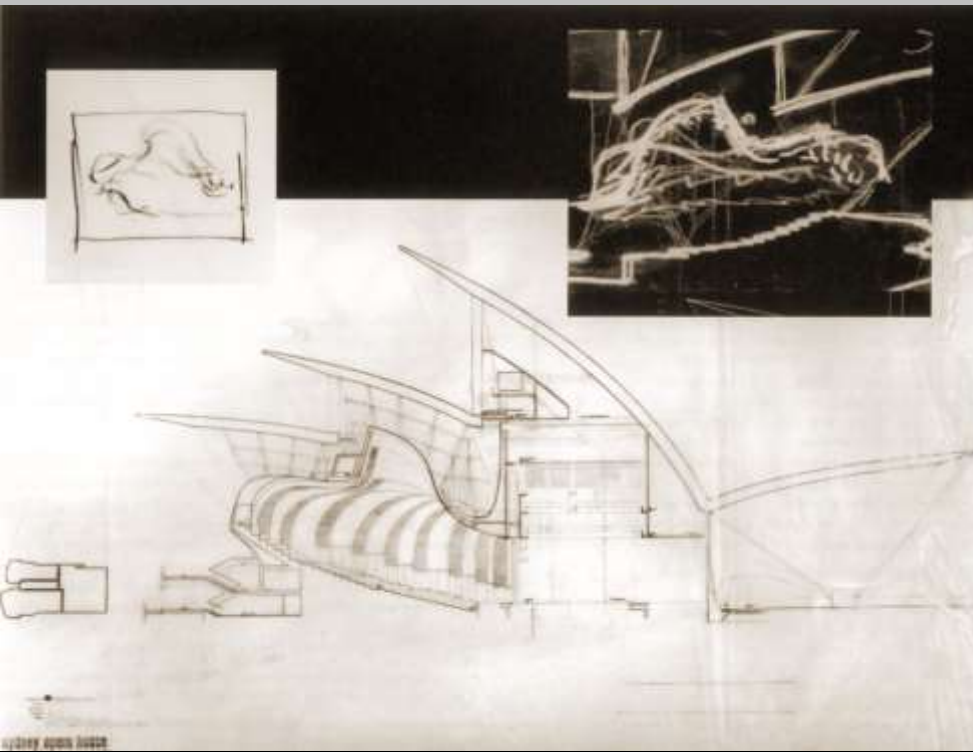
Jorn Utzon, Operaház, Sidney, Ausztrália, 1957-1973

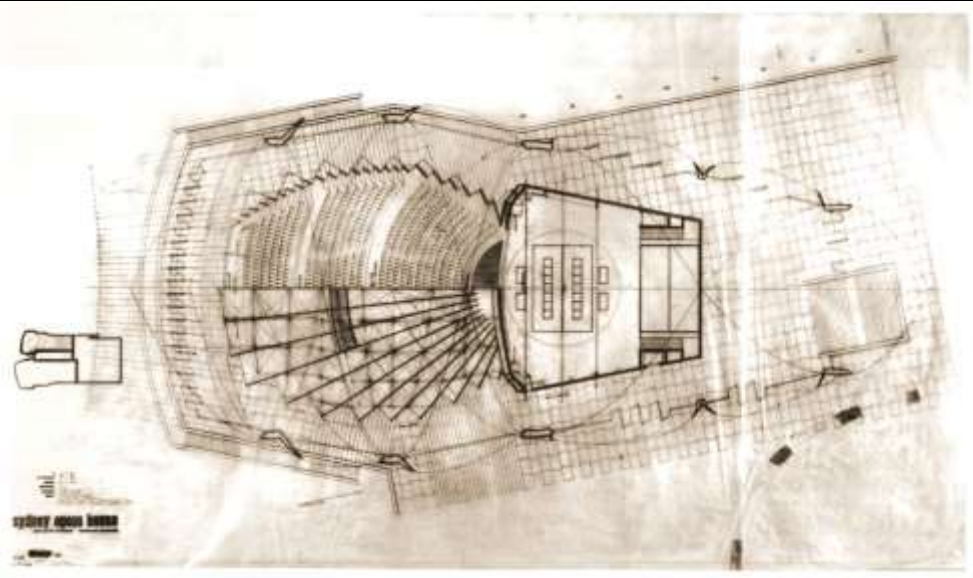
Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
-Imitáció
-A kép absztrakciója

Jorn Utzon, Operaház, Sidney, Ausztrália, 1957-1973

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
-Imitáció
-A kép absztrakciója

Modern építészet: minta a gép
Funkció, szerkezet, racionalitás, előregyártás

Formaságok
Anyag és forma
Immitáció és absztrakció
-Immitáció
-A kép absztrakciója

THE "FLANDRE" (CIE. TRANSATLANTIQUE)

EYES WHICH DO NOT SEE

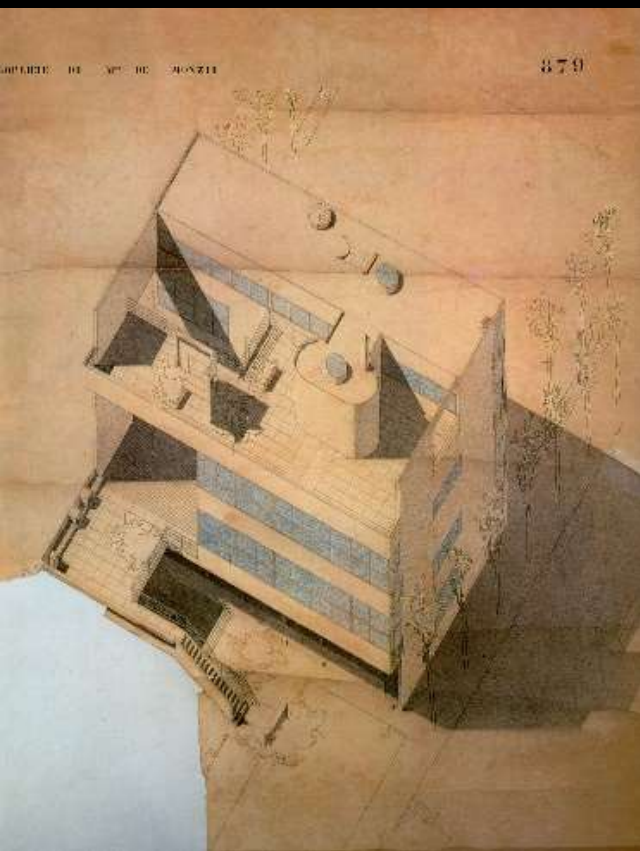
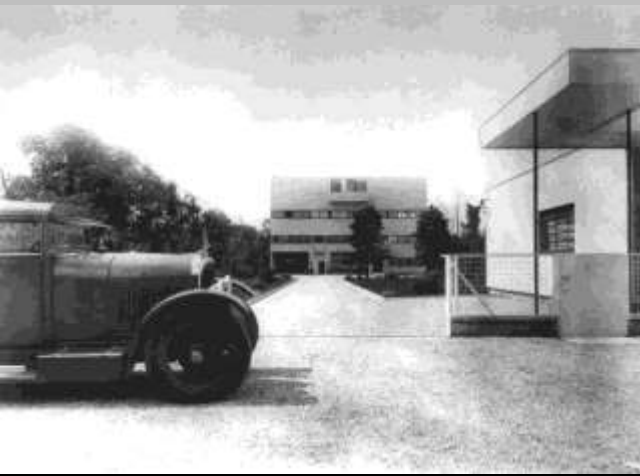
I
LINERS

PARISUS, 600-110 B.C.

HUMBUR, 1907

Le Corbusier, Villa Stein, Garches, 1927

Le Corbusier, lakóépület, Stuttgart, Weissenhof Siedlung, 1928

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
-Imitáció
-A kép absztrakciója

Morf építészet

a formálás felfokozott vágya megérthető reakció az üzleti alapon tömegesen épülő formaszegény épületek ellen. Formák a forma kedvéért, formák az esztétikum bővületében.

- biomorf (biológiai, mikrobiológiai formák absztrakciója)
- zoomorf (állati formák absztrakciója)
- topomorf** (topográfiai formák absztrakciója)
- rizomorf (rizómákhoz való hasonlóság)
- technomorf (gépekhez való hasonlatosság)

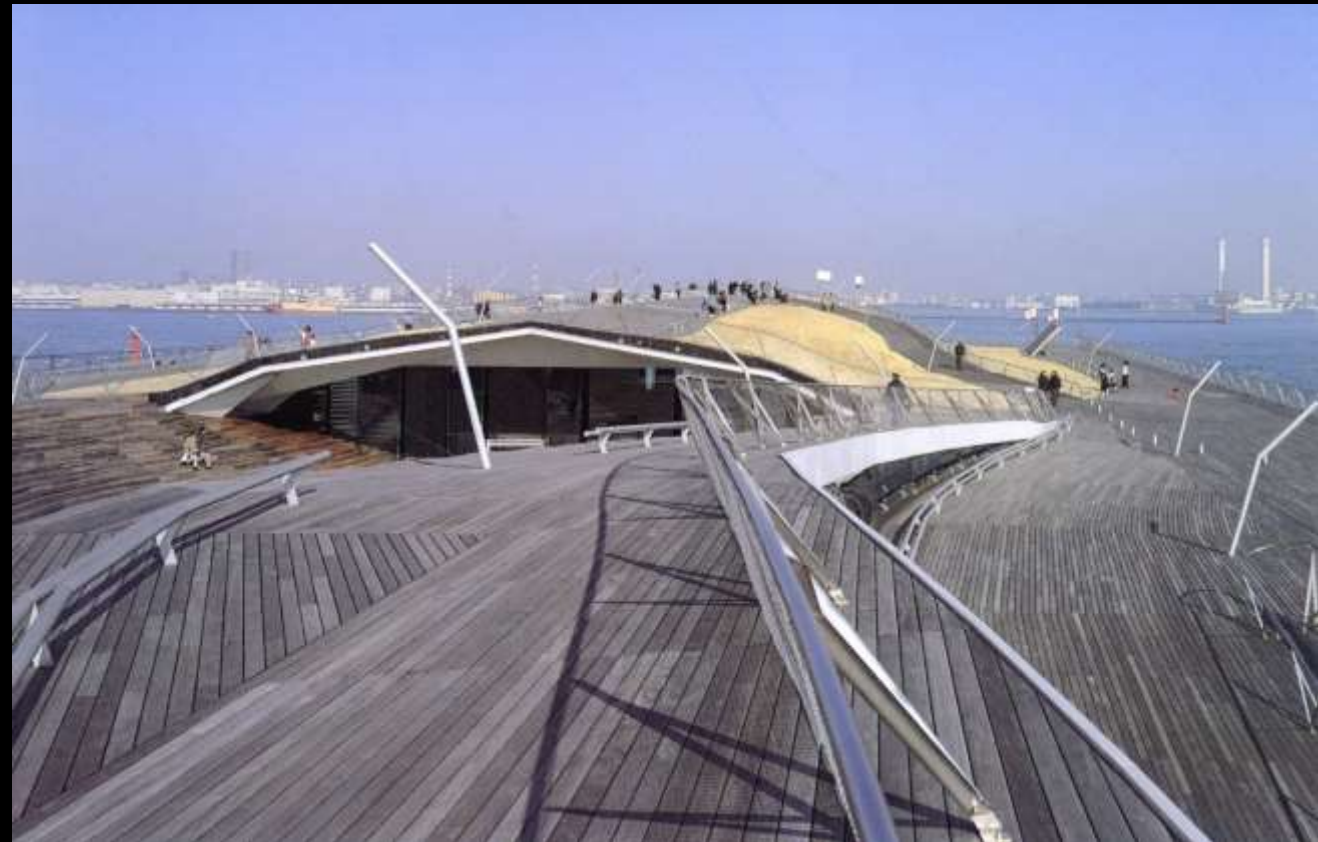
Formaságok

Anyag és forma

Imitáció és absztrakció

-Imitáció

-A kép absztrakciója

Morf építészet

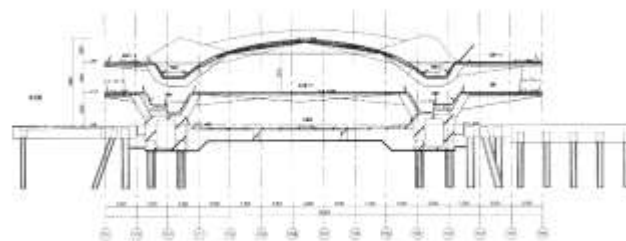
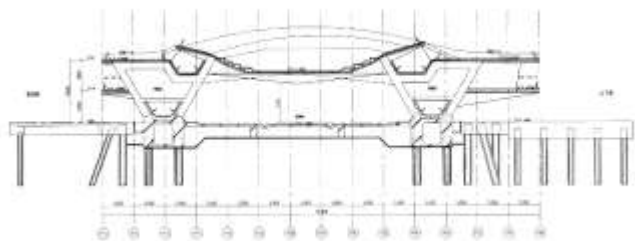

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
-Imitáció
-A kép absztrakciója

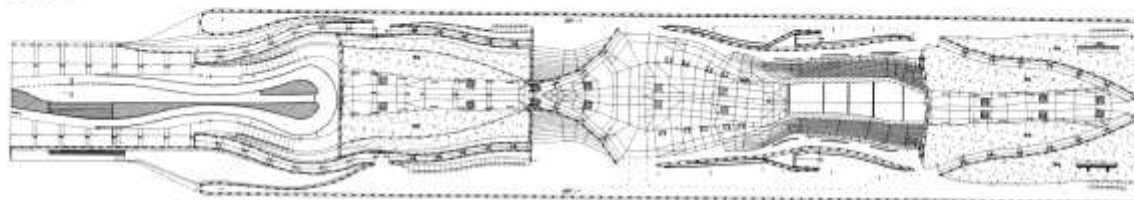

Morf építészet

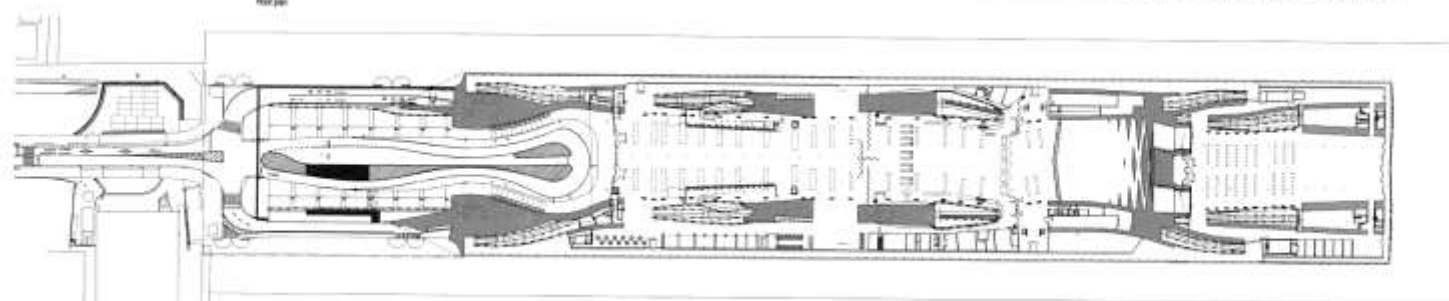
Formaságok
 Anyag és forma
 Imitáció és absztrakció
 -Imitáció
 -A kép absztrakciója

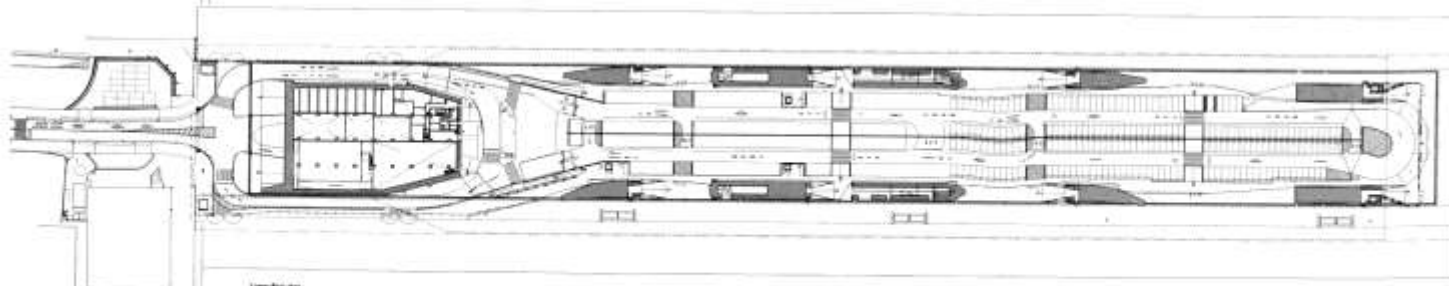
Longitudinal section

Floor plan

Intermediate floor plan

Lower floor plan

Morf építészet

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
-Imitáció
-A kép absztrakciója

Morf építészet

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
-Imitáció
-A kép absztrakciója

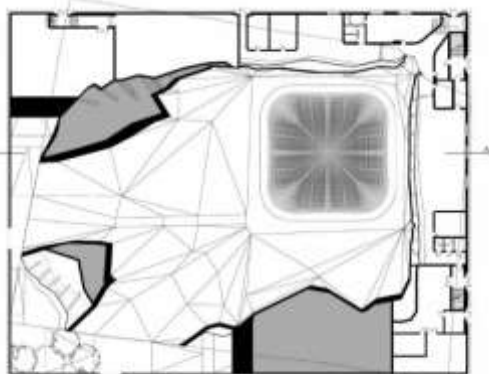
Morf építészet

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
-Imitáció
-A kép absztrakciója

Thomas Heatherwick, Egyesült Királyság Pavilonja, Shanghai, 2010

Morf építészet

Formaságok

Anyag és forma

Immitáció és absztrakció

-Immitáció

-A kép absztrakciója

Morf építészet

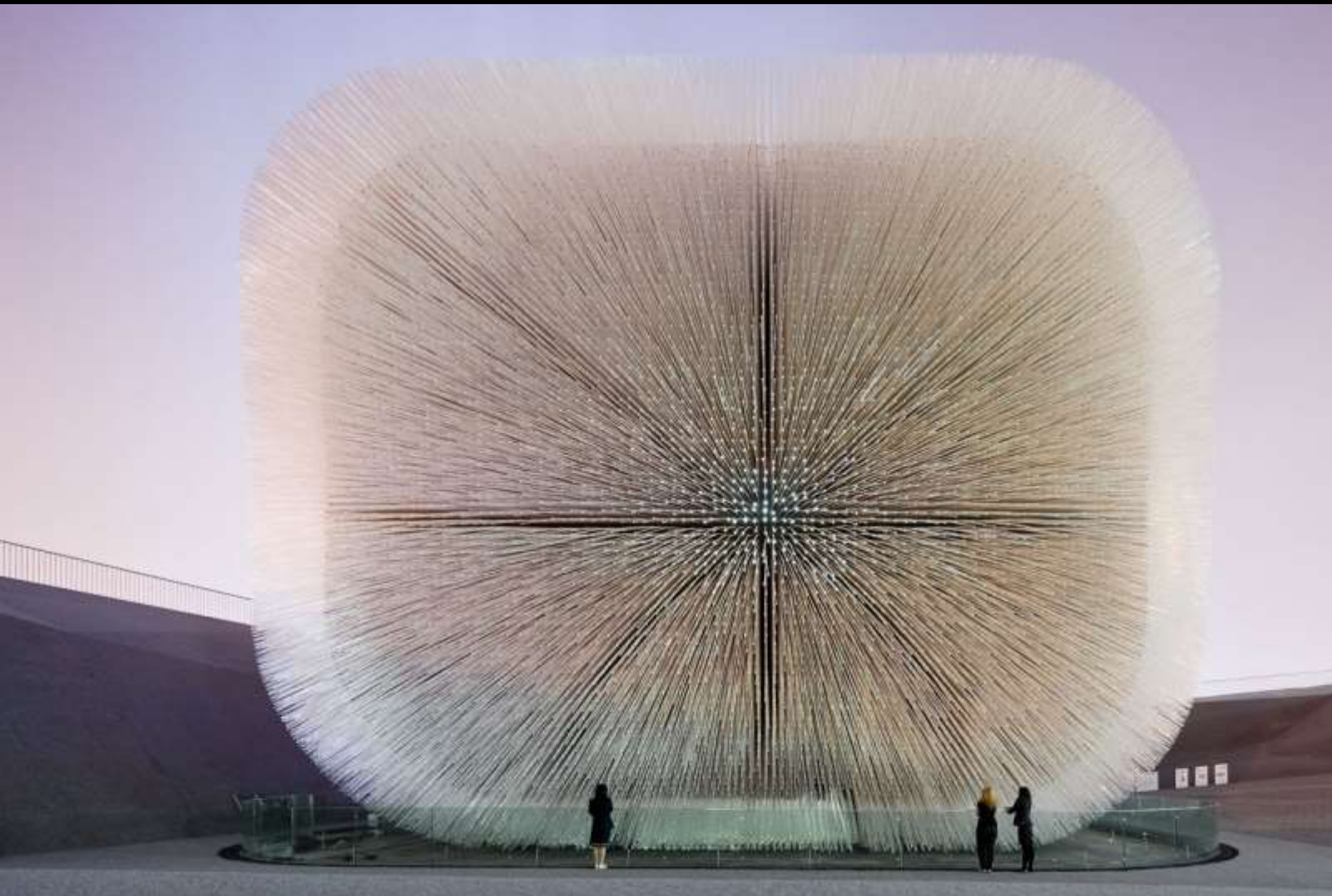
Formaságok

Anyag és forma

Immitáció és absztrakció

-Immitáció

-A kép absztrakciója

Thomas Heatherwick, Egyesült Királyság Pavilonja, Shanghai, 2010

Átláthatóság, ellenőrzés: egy korszak alapfelfogása, német demokrácia a háború után (építészeti eszközök)
Hans Schwippert: A politika sötét ügy. Figyeljünk oda, hogy valamennyi világosságot teremtsünk körülötte.

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
-Imitáció
-A kép absztrakciója
-Fogalmi absztrakció

Hans Schwippert, Bundeshaus (NSZK parlament), Bonn, 1948-49

Sir Norman Foster, Reichstag, Berlin, 1999

Stabilitás, megbízhatóság, állandóság

Formaságok

Anyag és forma

Imitáció és absztrakció

-Imitáció

-A kép absztrakciója

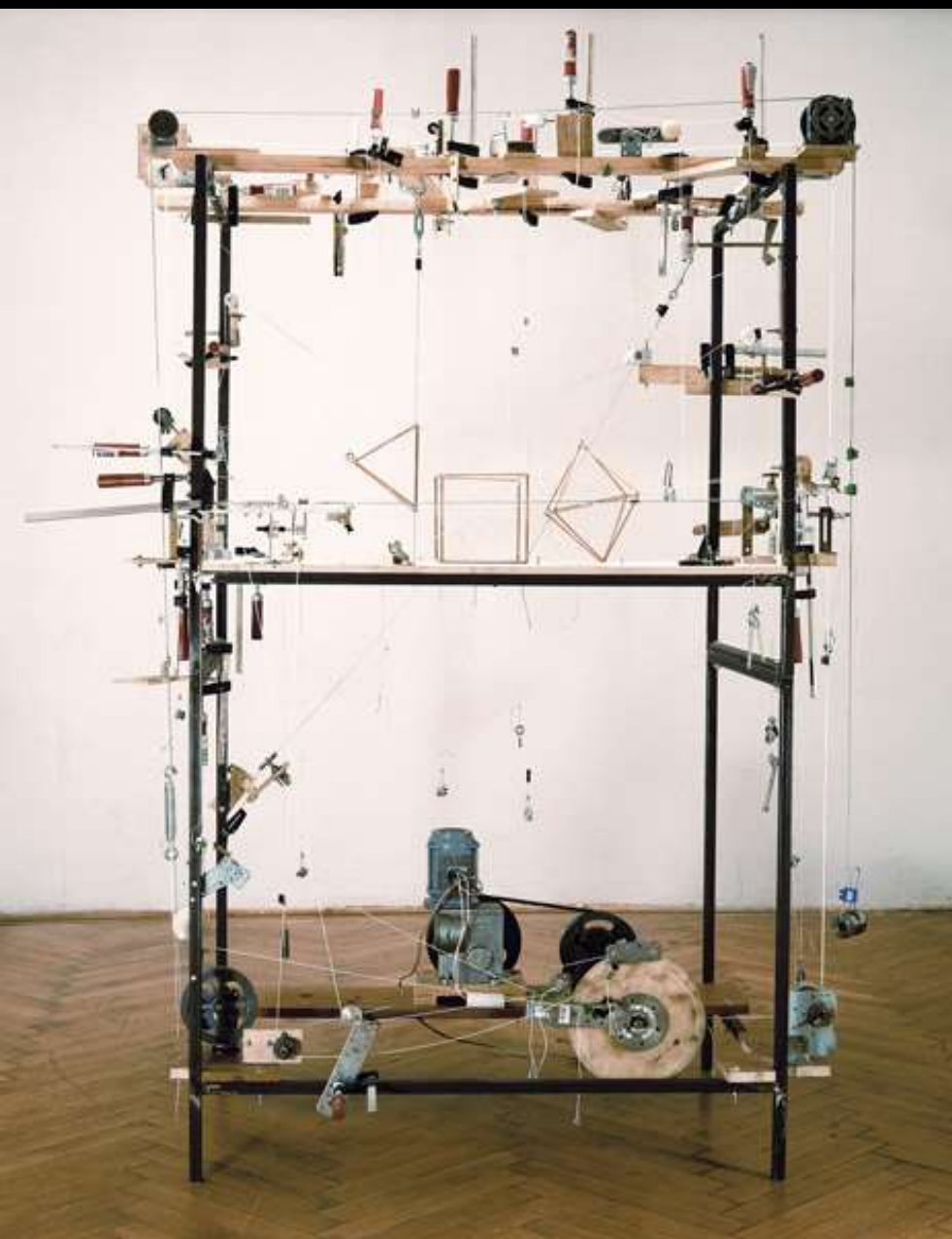
-Fogalmi absztrakció

Peter Celsing, Riksbank, Stockholm, 1976

Az építészeti formák meghatározóan absztrakt alapformákból - azaz geometriai alakzatokból - származnak. (háromszög, négyzet, kör)

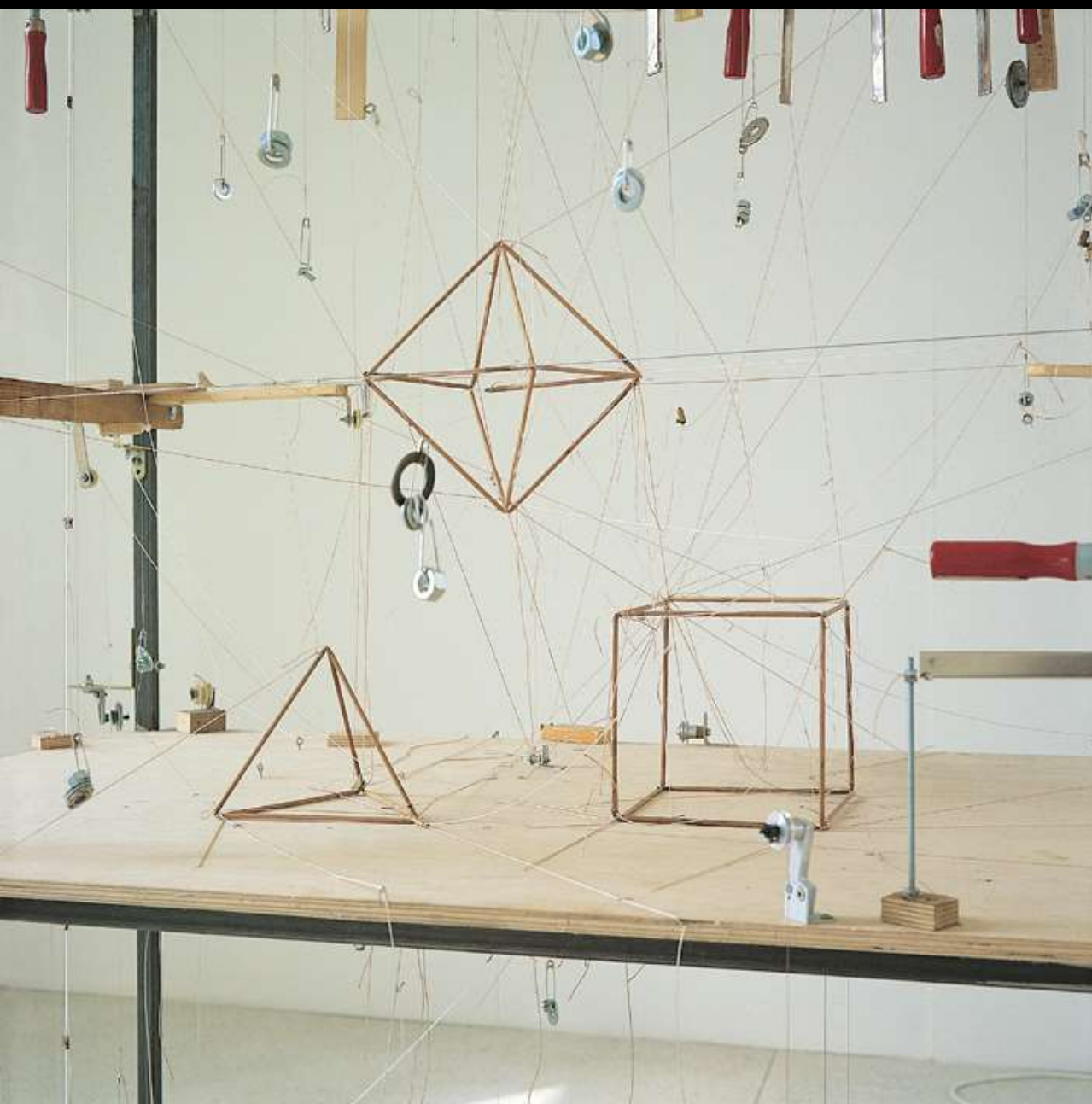
Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

Csörgő Attila, Plátói szerelem, mobil installáció, 1997 (teraéder+kocka+oktaéder=dodekaéder)

Az építészeti formák meghatározóan absztrakt alapformákból - azaz geometriai alakzatokból - származnak.

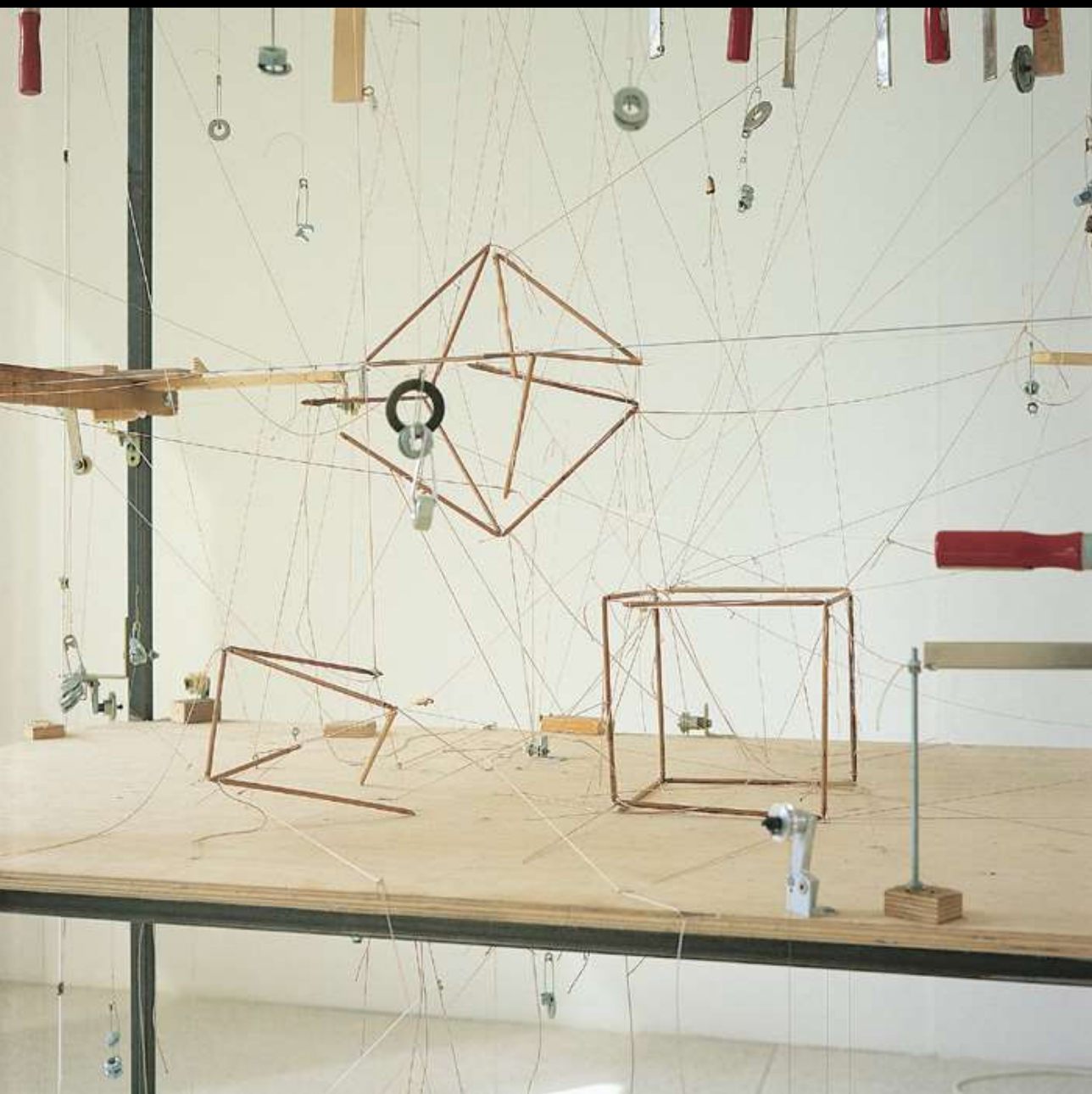
Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

Csörgő Attila, Plátói szerelem, mobil installáció, 1997 (teraéder+kocka+oktaéder=dodekaéder)

Az építészeti formák meghatározóan absztrakt alapformákból - azaz geometriai alakzatokból - származnak.

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

Csörgő Attila, Plátói szerelem, mobil installáció, 1997 (teraéder+kocka+oktaéder=dodekaéder)

Az építészeti formák meghatározóan absztrakt alapformákból - azaz geometriai alakzatokból - származnak.

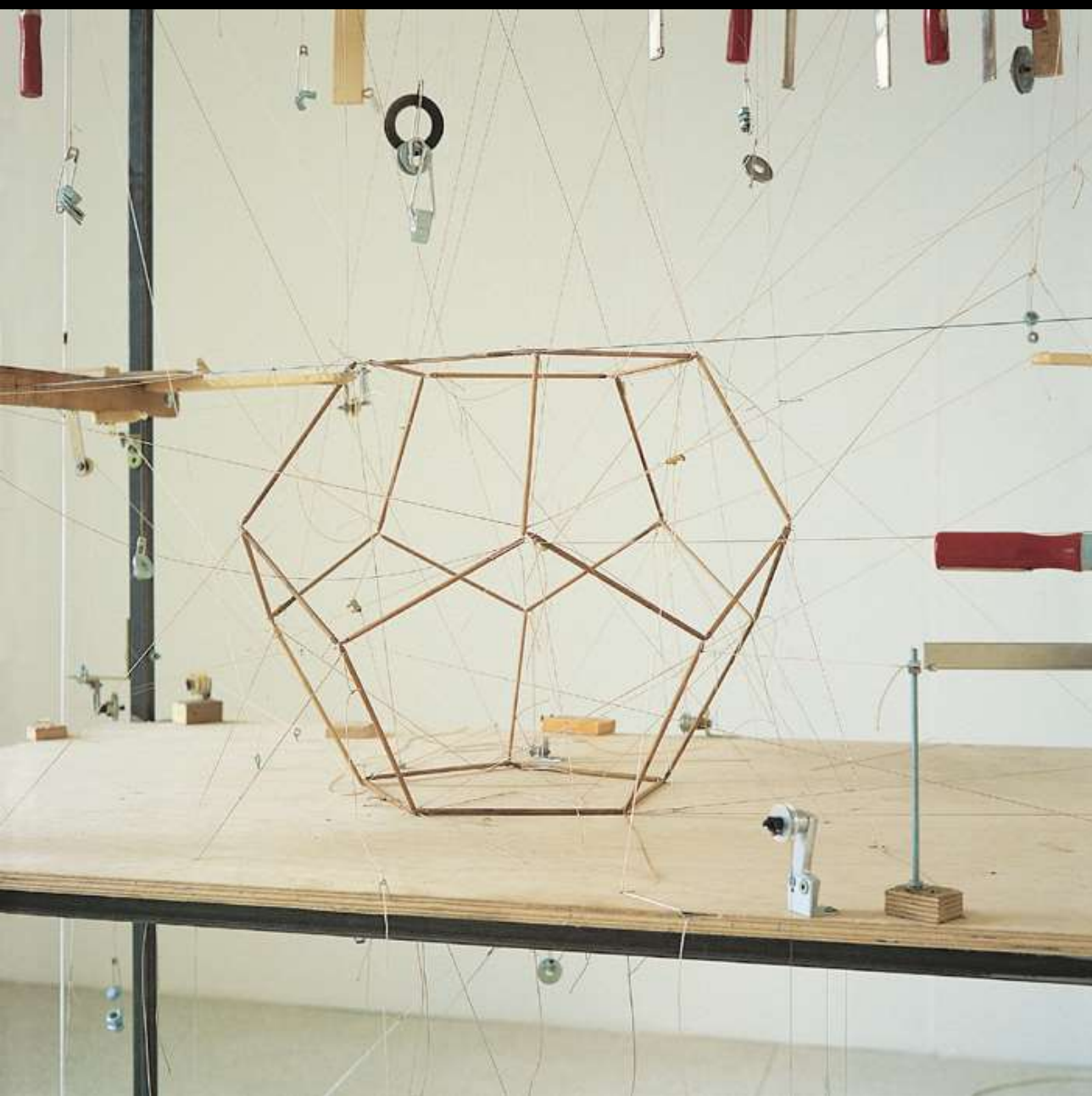
Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

Csörgő Attila, Plátói szerelem, mobil installáció, 1997 (teraéder+kocka+oktaéder=dodekaéder)

Az építészeti formák meghatározóan absztrakt alapformákból - azaz geometriai alakzatokból - származnak.

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

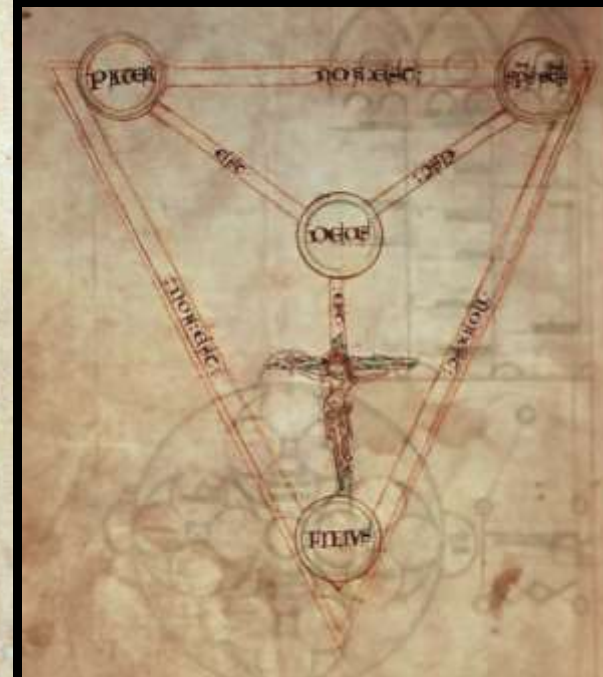
Csőrgő Attila, Plátói szerelem, mobil installáció, 1997 (teraéder+kocka+oktaéder=dodekaéder)

Háromszög: stabilitás, maradáóság, arányosság, transzcendencia, Szentháromság

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

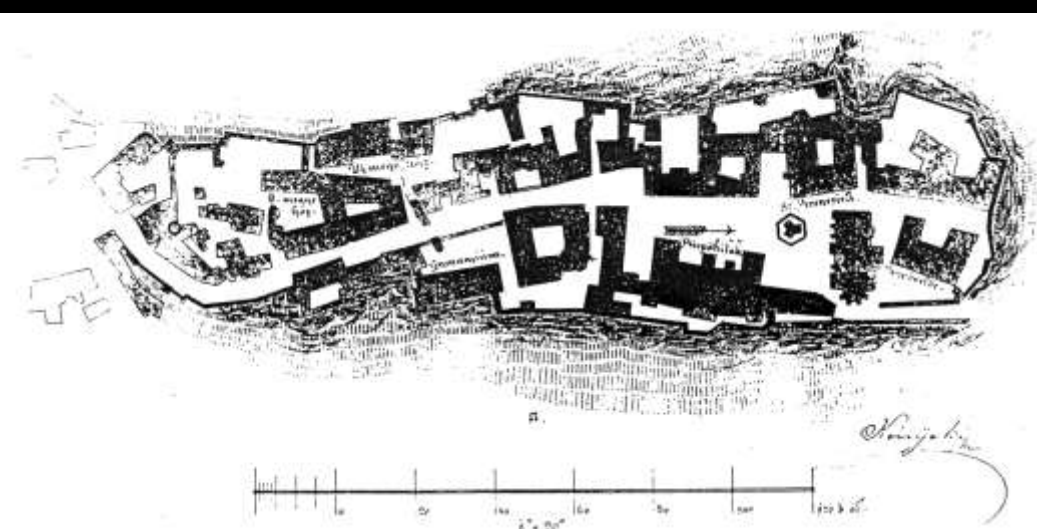
Allegorikus ábrázolás a hét halálos bűnnel harcoló lovaggal a Szentháromság szimbolikus megjelenítésével a pajzsán, William Peraldus, *Summa Vitorum*, *Értekezés a bűnről*, 1255-1265

Petrus Pictaviensis, *Cotton Faustina, Scutum Fidei*, *Compendium Historie, Genealogia Christi*, 1210

Háromszög: stabilitás, maradandóság, arányosság, transzcendencia, Szentháromság

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

Szentháromság oszlop, Szentháromság tér, Veszprémi vár, 1750

Háromszög: dinamizmus, küzdelem, harc

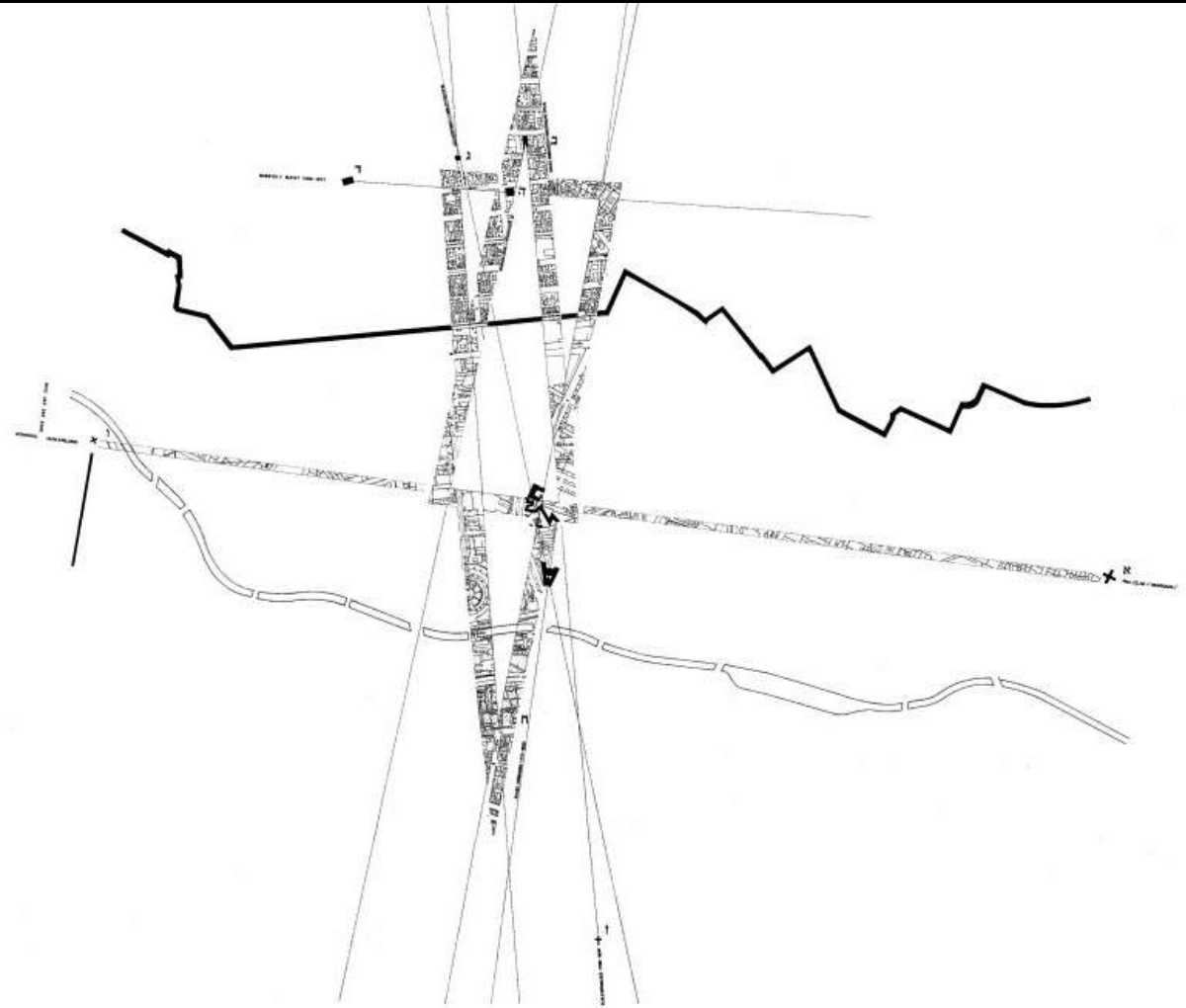
Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

El Lissitzky, Vörös ékkel zúzd szét a fehéreket, 1919

Háromszög: dinamizmus, küzdelem, harc

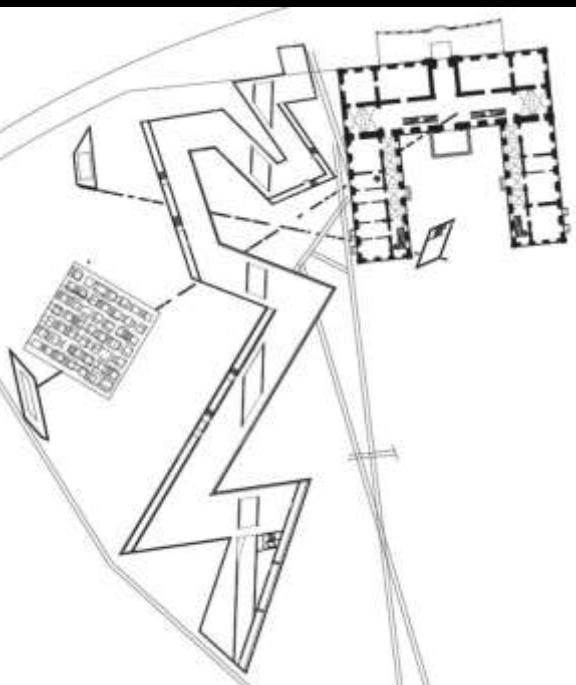
Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

Daniel Libeskind, Berlini Zsidó Múzeum, Berlin, 2001

Háromszög: dinamizmus, küzdelem, harc

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

Daniel Libeskind, Berlini Zsidó Múzeum, Berlin, 2001

Háromszög: dinamizmus, küzdelem, harc

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

Daniel Libeskind, Berliini Zsidó Múzeum, Berlin, 2001

Háromszög: dinamizmus, küzdelem, harc

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

Daniel Libeskind, Berliini Zsidó Múzeum, Berlin, 2001

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

Herzog & de Meuron, 190, Forum 2004 épület és pláza, Barcelona, 2000-2004

Alberto Campo Baeza, Innovatív technológiai központ, Mallorca, 1998

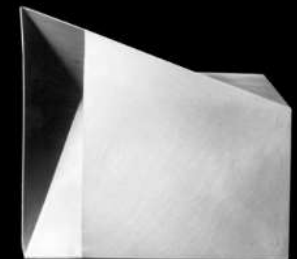
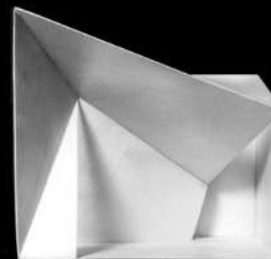
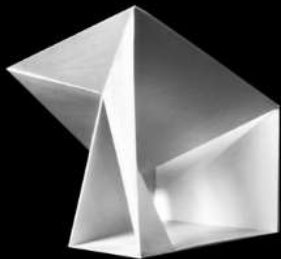
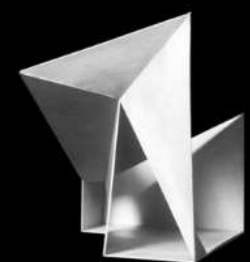
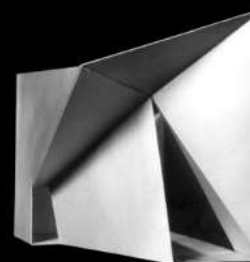
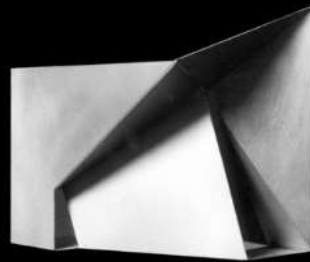
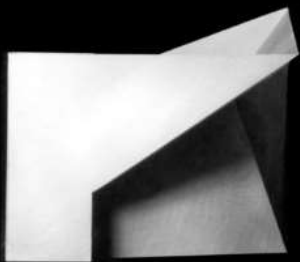
Alapformák transzformációja

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

Alapformák transzformációja

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

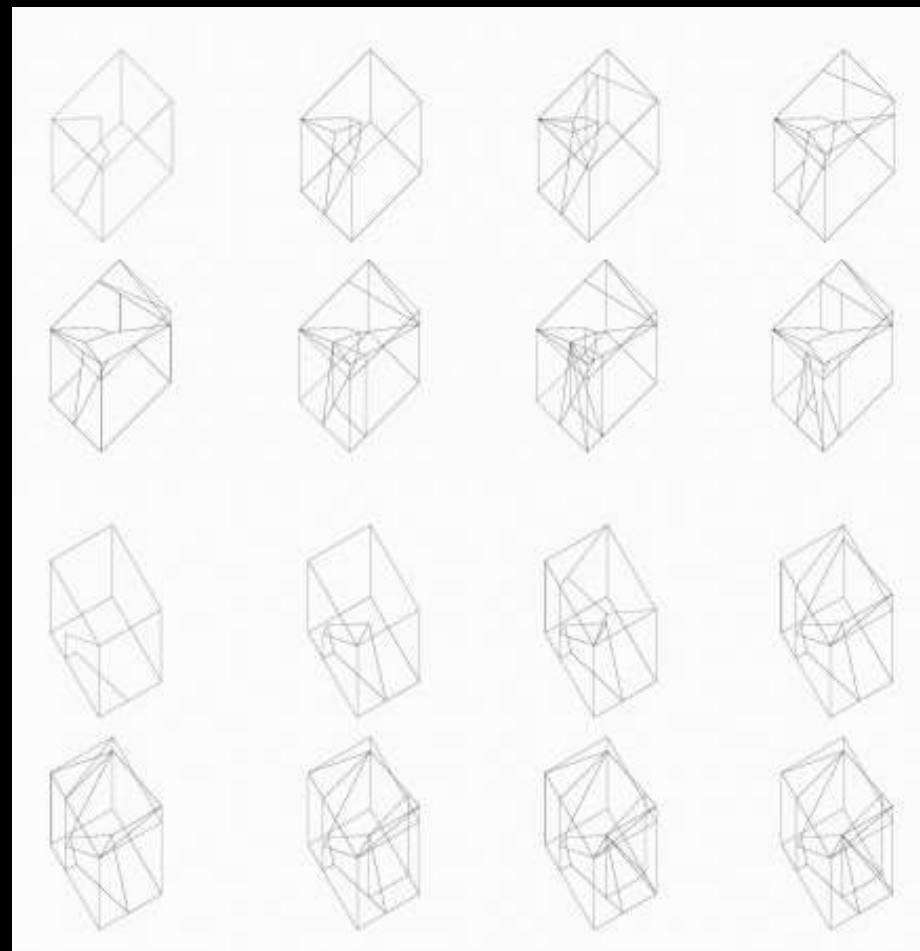
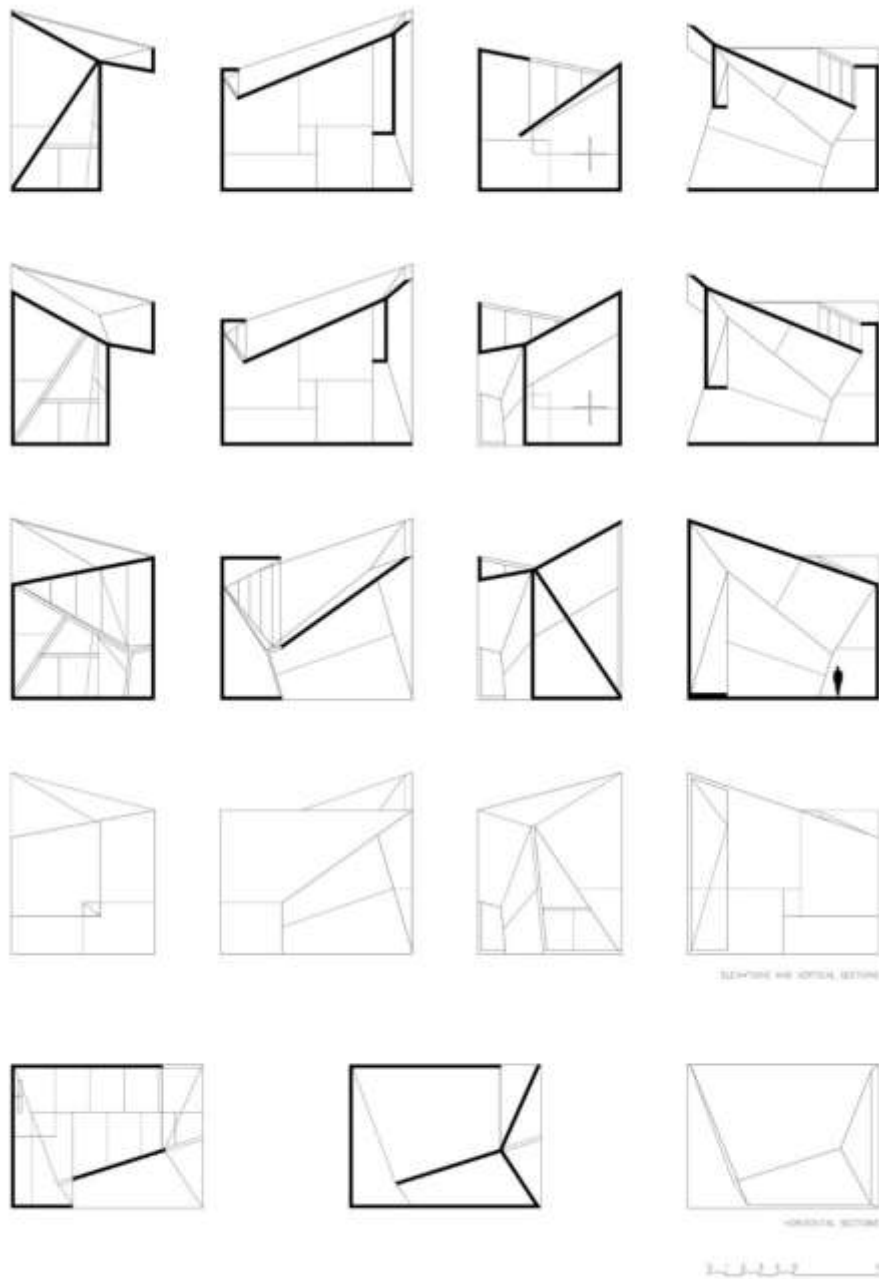
Alapformák transzformációja

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

Alapformák transzformációja

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák

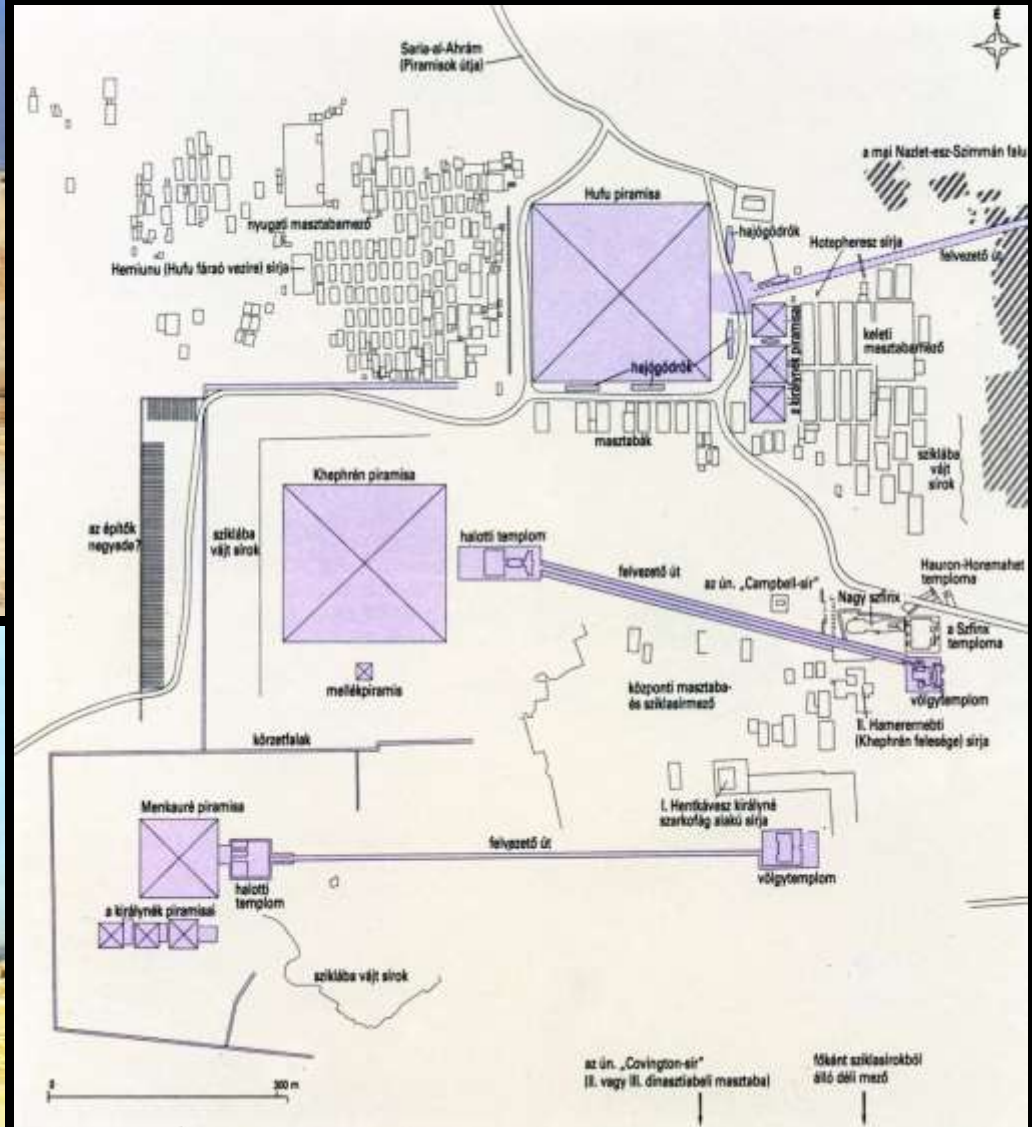
A formák jelentése kortól, helytől, értelmezési kerettől függően nagy változatosságot mutat.

Formaságok
 Anyag és forma
 Imitáció és absztrakció
 Építészeti alapformák
 Forma és jelentés

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák
Forma és jelentés

Mükerinosz, Khephrén, és Kheopsz fáraók piramisai Giza közelében

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák
Forma és jelentés

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák
Forma és jelentés

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák
Forma és Jelentés

I.M. Pei, Louvre, Piramis, 1988,1993

Herzog & de Meuron, 307, Triangle, Párizs, 2006-

-Titus diadalíve, Forum Romanum, Róma, 82 AD

-Jean-Arnaud Raymond, Jean François Chalgrin, Arc de Triomphe, Place L'Étoile, Párizs, Franciaország, 1806-1836

-Johann Otto von Spreckelsen, Erik Reitzel, Paul Andreu, La Grande Arche, Párizs, 1986-89

Herzog & de Meuron, 307, Triangle, Párizs, 2006-

Formaságok
Anyag és forma
Imitáció és absztrakció
Építészeti alapformák
Forma és jelentés

Kompozíció

Michael Johanson, Self contained, 2010
Galleri Andersson-Sandström, Umeå

A világ megértett rendje, megérett és feltételezett rendje

A világ rendje

graffiti, Prága, fotó: Czigány Tamás

Egyetlen angyal tartja kezében az égi szférákat, 1550–1600, arab kódex illusztráció, nyugat Irán, Zakariyā' ibn Muhammad al-Qazwini, A teremtés csodái és a létezés furcsaságai, 1270

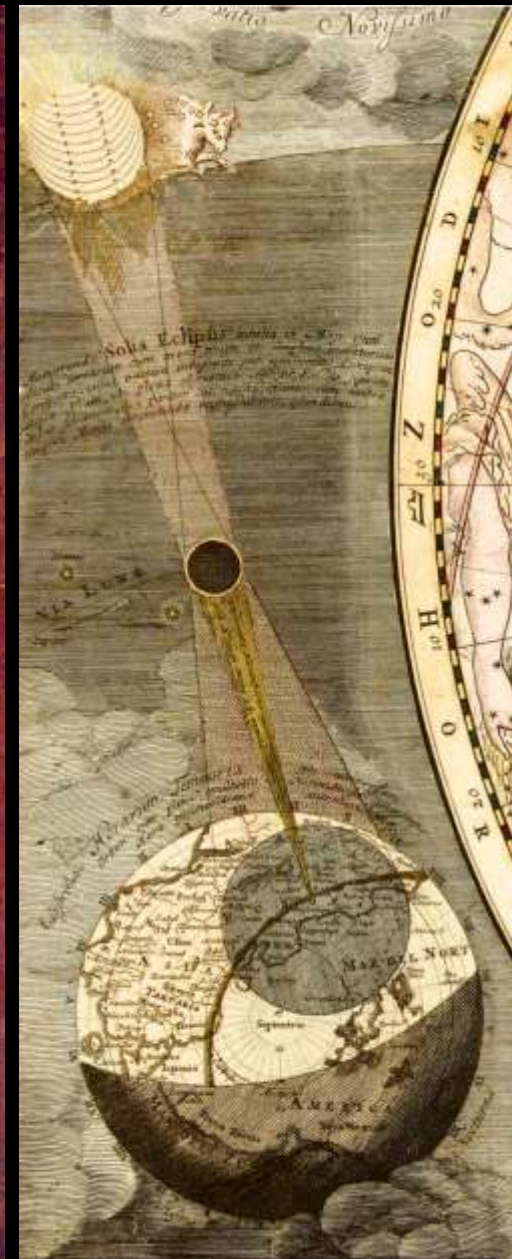
A világ megértett rendje, megérett és feltételezett rendje

A világ rendje

A világ rendje áthatja az ember életét, értelmét, érzelmeit és tapasztalását.

A világ rendje

Giotto di Bondone, 1267–1337, A háromkirályok imádása, Scrovegni kápolna, Padova

Carel Allard, 1706 május 12. Teljes napfogyatkozás, 1700

Az ember saját munkáiban is jelenvalóvá szeretné tenni a világban tapasztalt rendet.

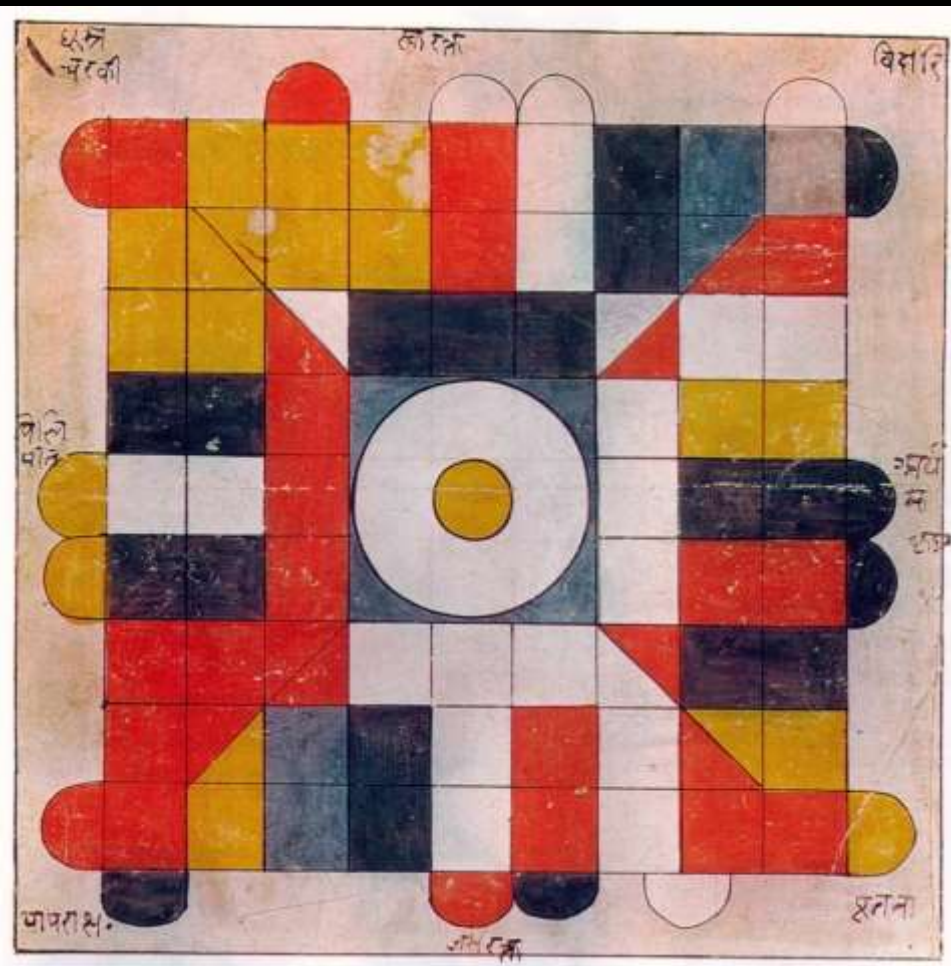
Makro- és mikrokozmosz összhangja.

„Két dolog tölti el lelkemet annál újabb és annál növekvőbb tisztelettel és csodálattal, minél többször és tartósabban foglalkozik vele gondolkodásom: a csillagos ég felettem és az erkölcsi törvény bennem”.

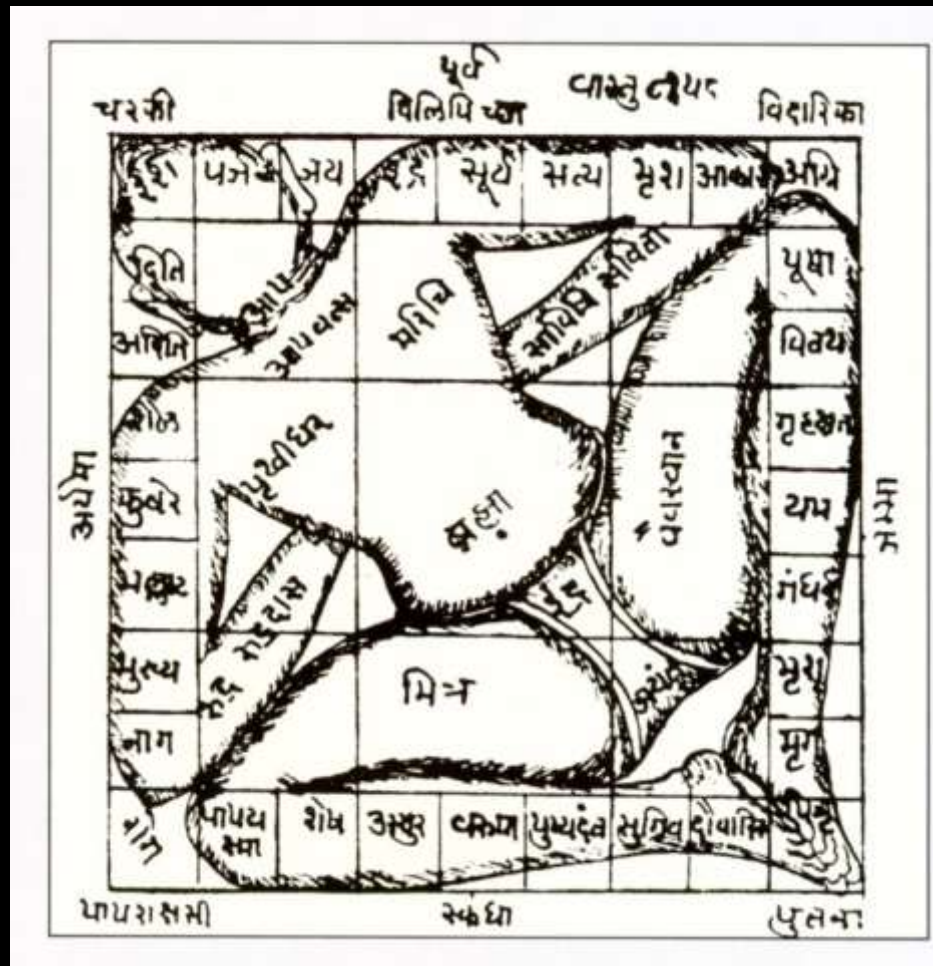
(GYÉK, A 269)

A világ rendje

Az ember alkotta rend

A világot jelképező 9x9, azaz 81 négyzetből álló hinduista mandala

A hinduista szakrális épületek elrendezésének alapja a kozmikus ember, a mindenséggel azonosított, a világ egészét megtestesítő "mahápurusa".

Az ember saját munkáiban is jelenvalóvá szeretné tenni a világban tapasztalt rendet.

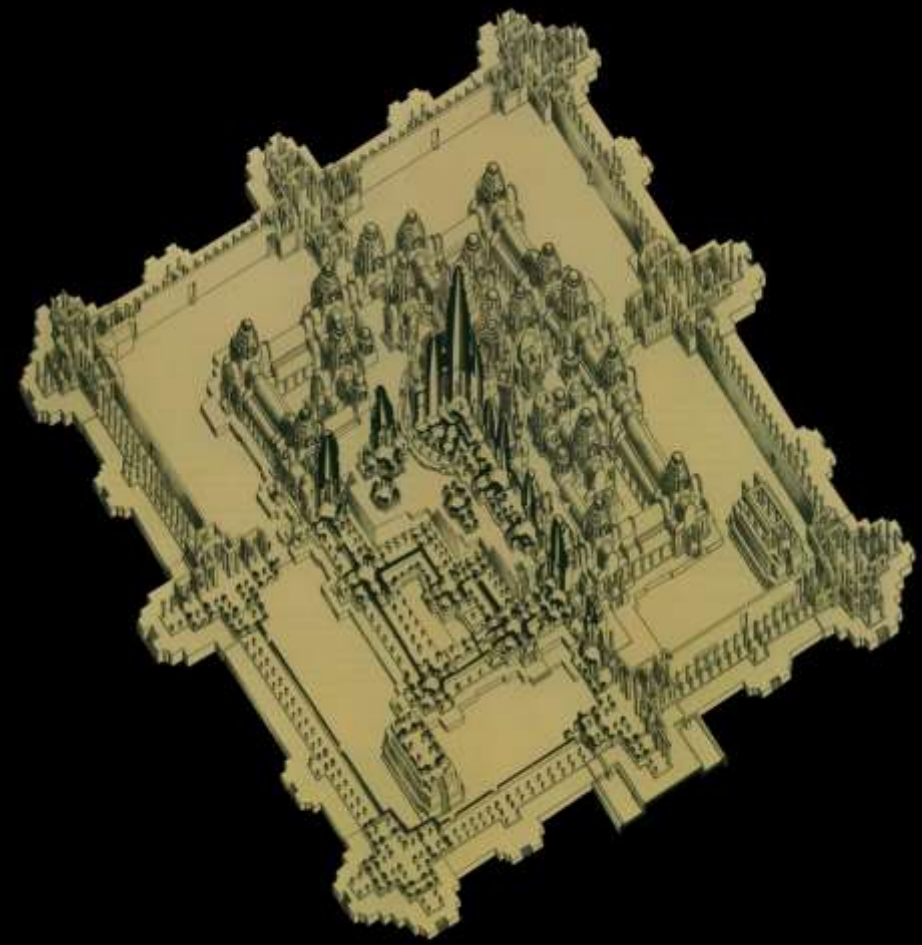
Makro- és mikrokozmosz összhangja.

„Két dolog tölti el lelkemet annál újabb és annál növekvőbb tisztelettel és csodálattal, minél többször és tartósabban foglalkozik vele gondolkodásom: a csillagos ég felettem és az erkölcsi törvény bennem”.

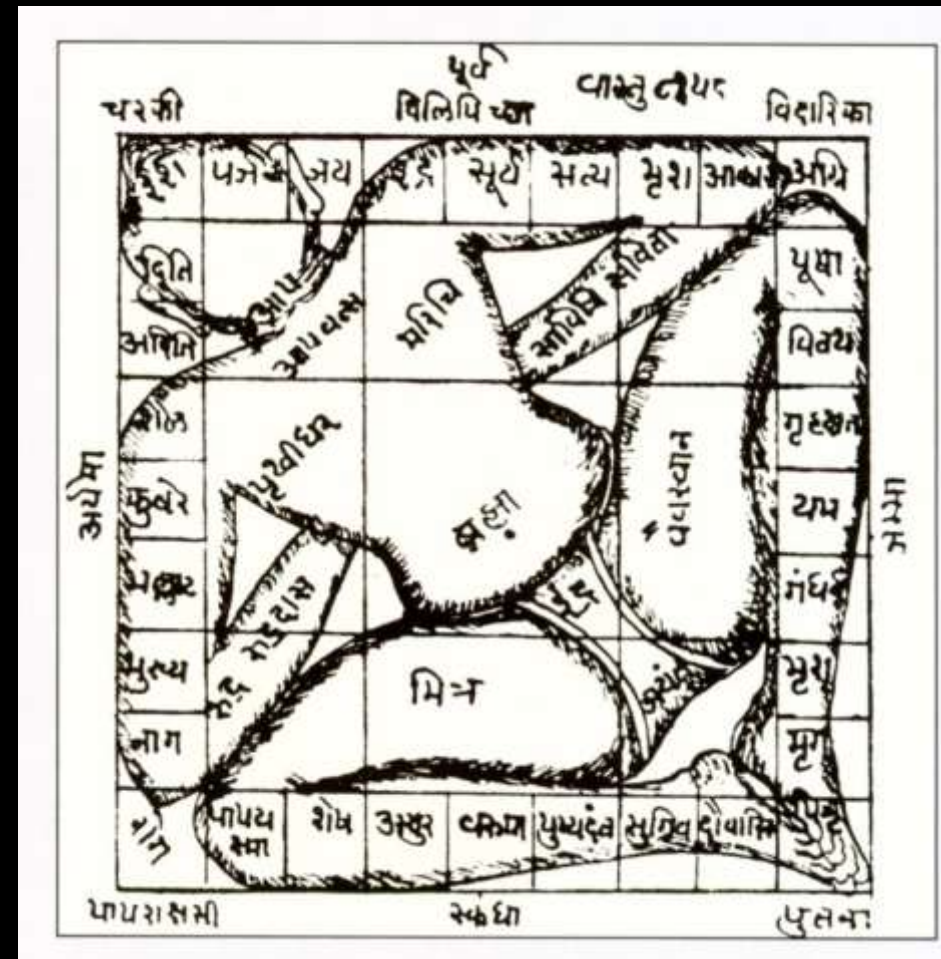
(GYÉK, A 269)

A világ rendje

Az ember alkotta rend

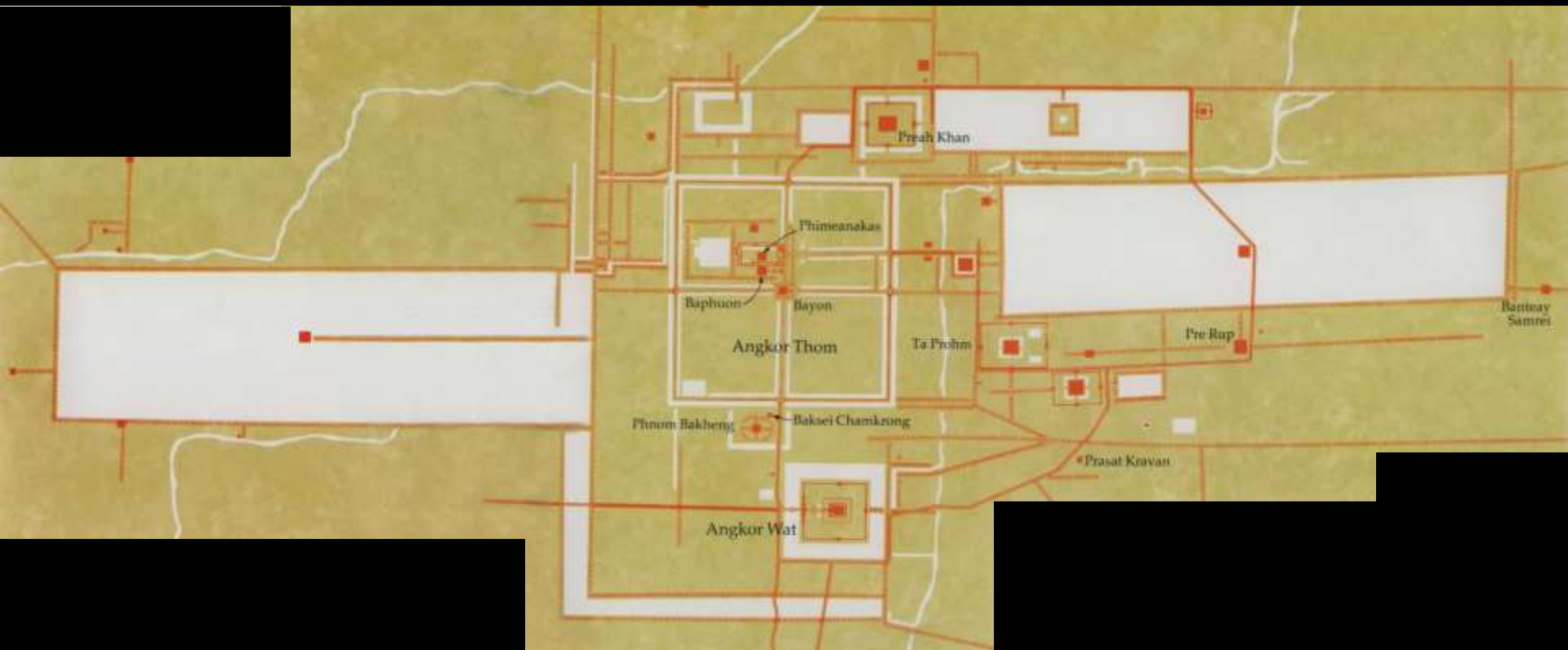
Angkorvat templomegyüttes, Angkor, Kambodzsa, Kr.u. 11. sz.

A hinduista szakrális épületek elrendezésének alapja a kozmikus ember, a mindenséggel azonosított, a világ egészét megtestesítő "mahápurusa".

A világ rendje
Az ember alkotta rend

A világ rendje

Az ember alkotta rend

A világ rendje

Az ember alkotta rend

Angkorvat, templomegyüttes, Angkor, Kambodzsa, Kr.u. 11. sz. II. Szurjavarman, halotti templom

A khmerek hite szerint az e világi, a kozmikus történet tükörképe. Az emberi lét mikrokozmosza pontosan megfelel a Mindenség makrokozmoszának, s a kettő között a „világépület” másaként felfogott templomhegy teremti meg az átmenetet. Angkor Wat is ilyen átvezetés – a valóságot a hit partjaival összekötő, remekműví híd, a legszebbek egyike, amit Kelet művészete valaha létrehozott.” (Szentkirályi Z. Az építészet világtörténete)

A világ rendje

Az ember alkotta rend

Angkorvat, templomegyüttes, Angkor, Kambodzsa, Kr.u. 11. sz

Az ember művészi alkotásaiban a rendteremtés eszköze a kompozíció

A világ rendje

Az ember alkotta rend

Álomidő képek – kozmológia, térkép és történet, többdimenziós univerzum. Az álomidőben teremtő szellemek öltöttek anyagi formát és létrehozták a törzs helyét a világban.

A **kompozíció** a mű rendje, az alkotás elemeinek tudatos rendezettsége.
(A latin componere összetenni, összehelyezni kifejezésből származik)

A világ rendje
Az ember alkotta rend

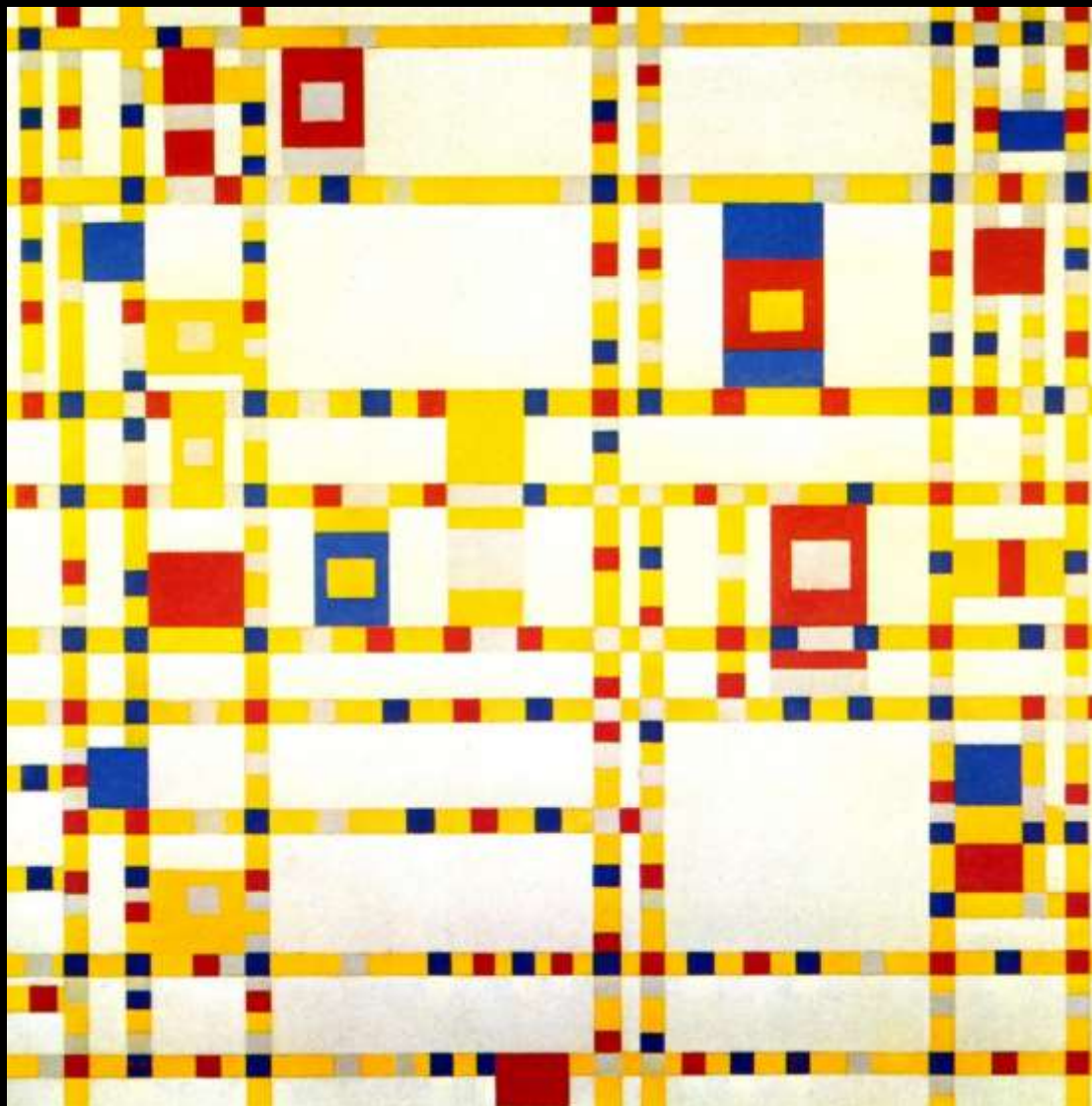
Antonio és Piero del Pollaiuolo, Szent Sebestyén vértanúsága, 1480

Jacob Lawrence, Pool Parlor, 1942

Minden művészeti ágban érvényes, általánosan része lehet minden más művészeti eszköz.
Azaz a kompozícióban egyesülhetnek a különböző művészeti eszközök: a lépték, az arány, a ritmus és a forma.

A világ rendje
Az ember alkotta rend

A világ megértett rendje tükröződik a **geometrikus kompozíciókban**, melyek elsősorban az értelemre appellálnak. A geometrikus kompozíció módszerei objektívek, racionálisak, mindenki számára azonosan érthetőek kívánnak lenni.

A világ rendje
Az ember alkotta rend

Castrum Sancta de Monte, Castel del monte, 1240, Puglia, Olaszország, II. Frigyes német-római császár

A világ megértett rendje tükröződik a **geometrikus kompozíciókban**, melyek elsősorban az értelemre apellálnak. A geometrikus kompozíció módszerei objektívek, racionálisak, mindenki számára azonosan érthetőek kívánnak lenni.

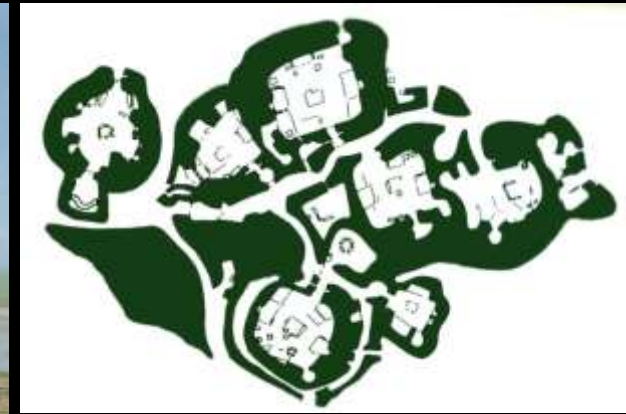
A világ rendje
Az ember alkotta rend

Robert Smithson, Spiral Jetty, 1970

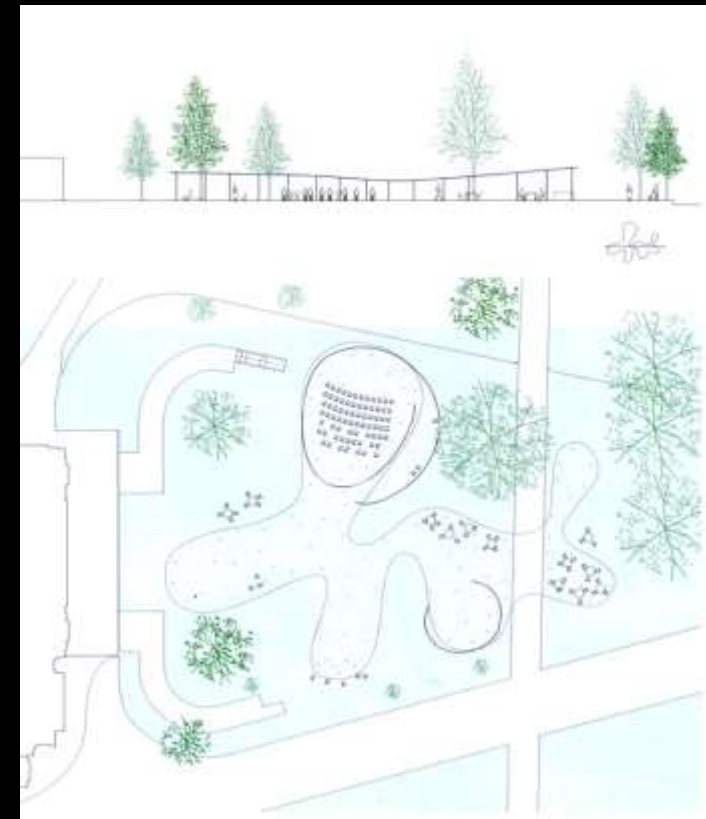
A világ megérzett rendje tükröződik az organikus kompozíciókban. Az **organikus kompozíció** ezáltal elsősorban az érzelmekre hat. Az organikus komponálás módszere intuitív, szubjektív, emocionális.

A világ rendje
Az ember alkotta rend

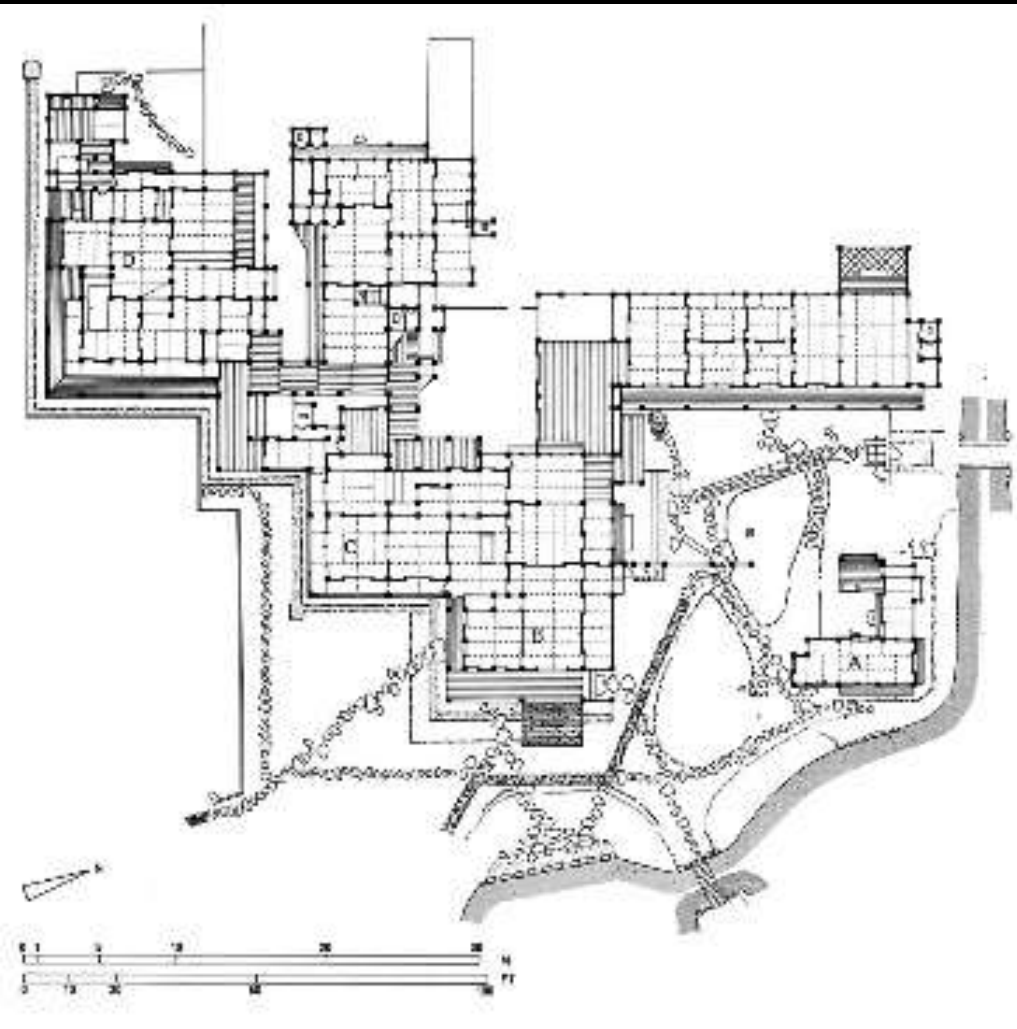
A világ megérezett rendje tükröződik az organikus kompozíciókban. Az **organikus kompozíció** ezáltal elsősorban az érzelmekre hat. Az organikus komponálás módszere intuitív, szubjektív, emocionális.

A világ rendje
Az ember alkotta rend

A világ rendjéhez való emberi viszony többrétűsége (megértett, megérett és feltételezett rend), a művészi kompozíciók összetettségében tükröződik. A kompozíciók mindegyike egyaránt tartalmaz organikus és geometrikus vonásokat

A világ rendje
Az ember alkotta rend

Katsura császári villa, Katsura Rykiu, Edo korszak, Kyoto, Japán

A világ rendjéhez való emberi viszony többrétűsége (megértett, megérintett és feltételezett rend), a művészi kompozíciók összetettségében tükröződik. A kompozíciók mindegyike egyaránt tartalmaz organikus és geometrikus vonásokat

A világ rendje
Az ember alkotta rend

Katsura császári villa, Katsura Rykiu, Edo korszak, Kyoto, Japán

A kompozíció az építészeti mű egészét áthatja ezért csak a vizsgáldás kedvéért lehet megkülönböztetni például a tömegkompozíciót, az alaprajzi kompozíciót, vagy homlokzati kompozíciót.

A világ rendje
Az ember alkotta rend
Az építészeti kompozíció

Sanaa, XXI. Századi Kortárs Művészeti Múzeum, Kanazawa, Japán, 2004

Tömegkompozícióról beszélünk, ha az építészeti mű több tömegeből áll, vagy az építészeti tömeg több résztömegeből épül fel.

A világ rendje
Az ember alkotta rend
Az építészeti kompozíció

Sanaa, XXI. Századi Kortárs Művészeti Múzeum, Kanazawa, Japán, 2004

Tömegkompozícióról beszélünk, ha az építészeti mű több tömegeből áll, vagy az építészeti tömeg több résztömegeből épül fel.

A világ rendje
Az ember alkotta rend
Az építészeti kompozíció

Sanaa, XXI. Századi Kortárs Művészeti Múzeum, Kanazawa, Japán, 2004

Tömegkompozícióról beszélünk, ha az építészeti mű több tömegeből áll, vagy az építészeti tömeg több résztömegeből épül fel.

A világ rendje
Az ember alkotta rend
Az építészeti kompozíció

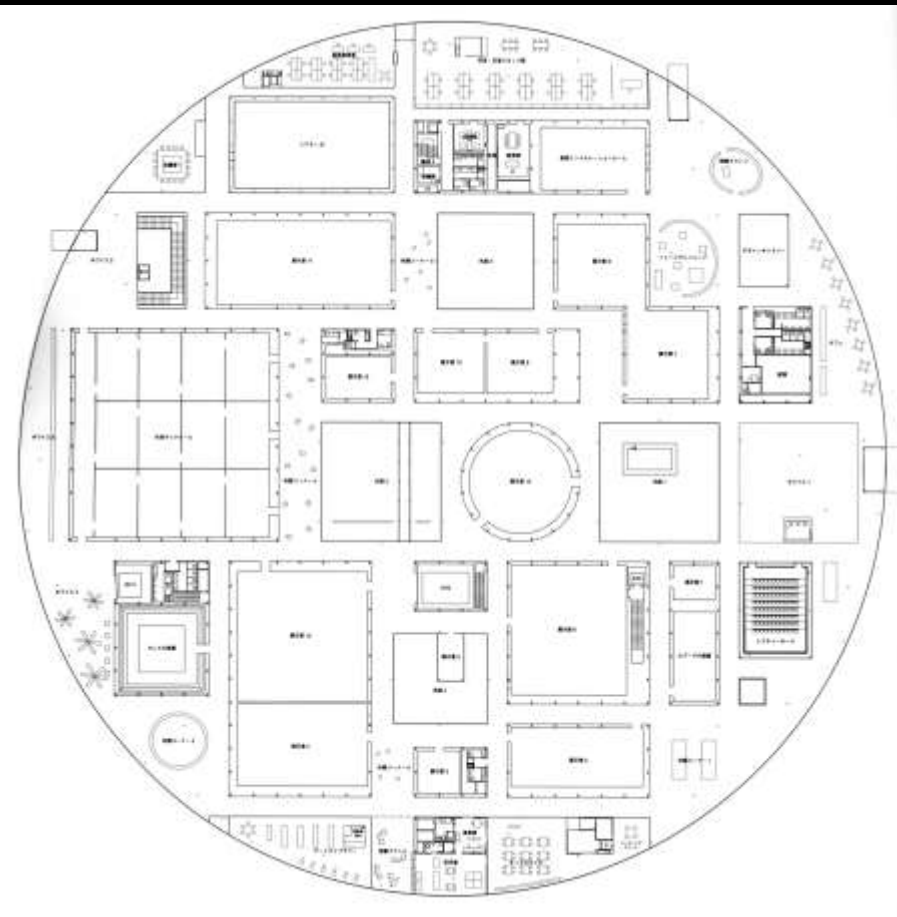
Sanaa, XXI. Századi Kortárs Művészeti Múzeum, Kanazawa, Japán, 2004

Sanaa, Kortárs Művészeti Múzeum, New York, USA, 2007

Az **alprajzi kompozíció** több alaprajzi elem tudatos rendezettsége.
Az elemek lehetnek geometrikus formák, funkcionális egységek, falak, nyílások, vagy más alaprajzi elemek.

A világ rendje
Az ember alkotta rend
Az építészeti kompozíció

Az **alprajzi kompozíció** több alaprajzi elem tudatos rendezettsége.
Az elemek lehetnek geometrikus formák, funkcionális egységek, falak, nyílások, vagy más alaprajzi elemek.

A világ rendje
Az ember alkotta rend
Az építészeti kompozíció

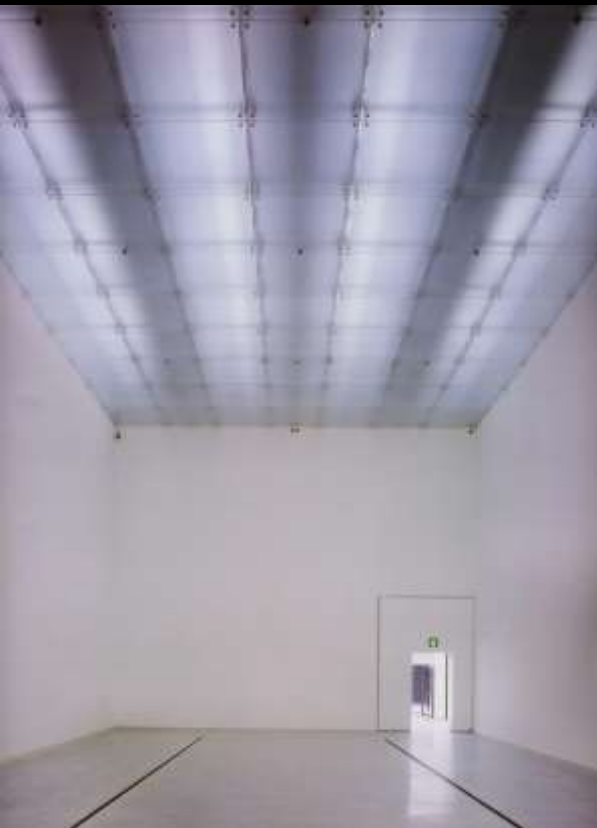
A világ rendje
Az ember alkotta rend
Az építészeti kompozíció

Sanaa, XXI. Századi Kortárs Művészeti Múzeum, Kanazawa, Japán, 2004

A világ rendje
Az ember alkotta rend
Az építészeti kompozíció

A homlokzati kompozíció a homlokzati elemek tudatos elrendezése. Ezek pedig igen sokfélék lehetnek, a nyílásoktól a szerkezeti elemeken át a díszítőelemekig, számtalan elem.

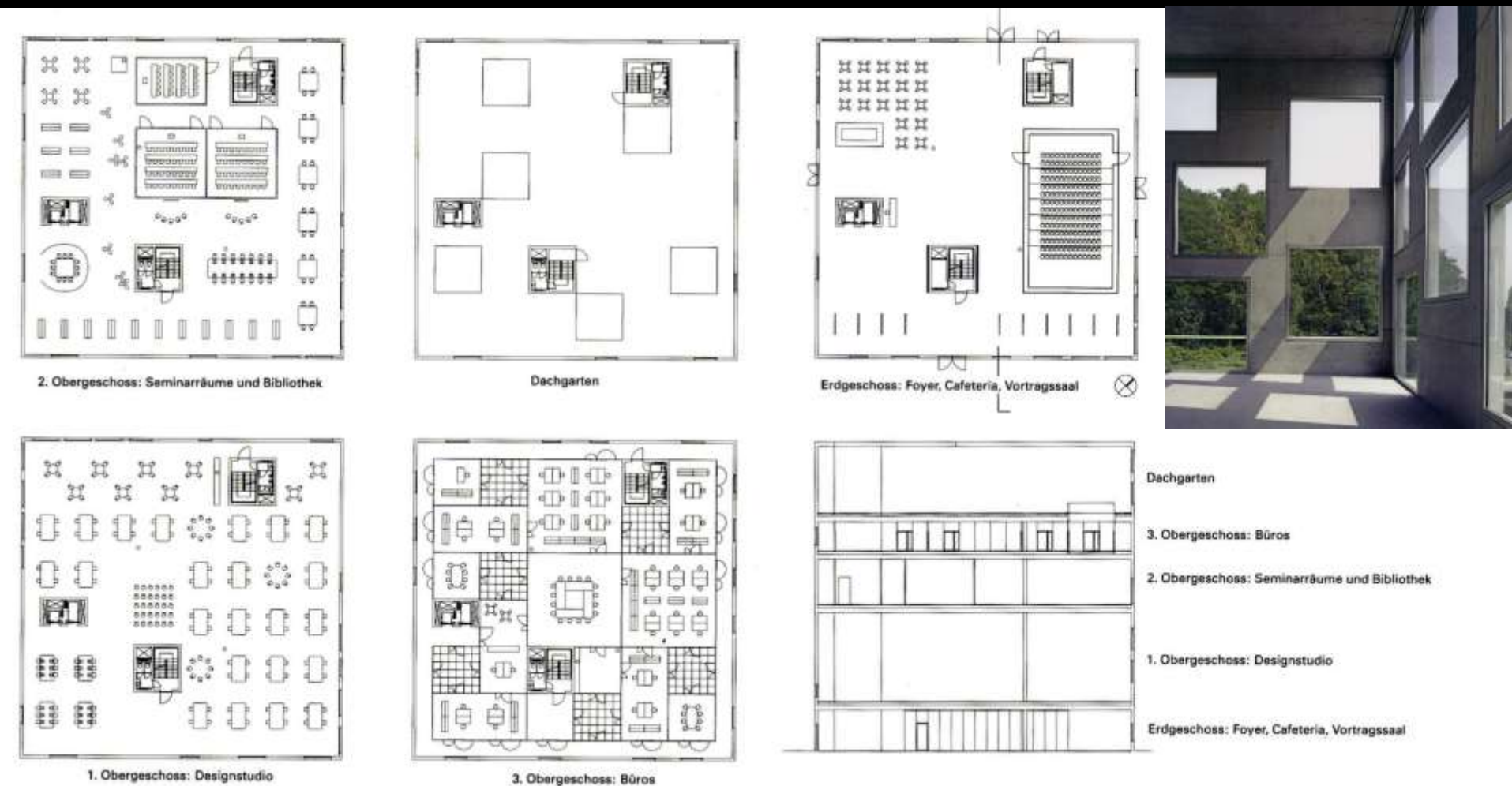
A világ rendje
Az ember alkotta rend
Az építészeti kompozíció

Sanaa, Zollverein management és design iskola, Essen, 2006

A **homlokzati kompozíció** a homlokzati elemek tudatos elrendezése. Ezek pedig igen sokfélék lehetnek, a nyílásoktól a szerkezeti elemeken át a díszítőelemekig, számtalan elem.

A világ rendje
Az ember alkotta rend
Az építészeti kompozíció

A homlokzati kompozíció a homlokzati elemek tudatos elrendezése. Ezek pedig igen sokfélék lehetnek, a nyílásoktól a szerkezeti elemeken át a díszítőelemekig, számtalan elem.

A világ rendje
Az ember alkotta rend
Az építészeti kompozíció

A homlokzati kompozíció a homlokzati elemek tudatos elrendezése. Ezek pedig igen sokfélék lehetnek, a nyílásoktól a szerkezeti elemeken át a díszítményekig, számtalan elem.

A világ rendje
Az ember alkotta rend
Az építészeti kompozíció

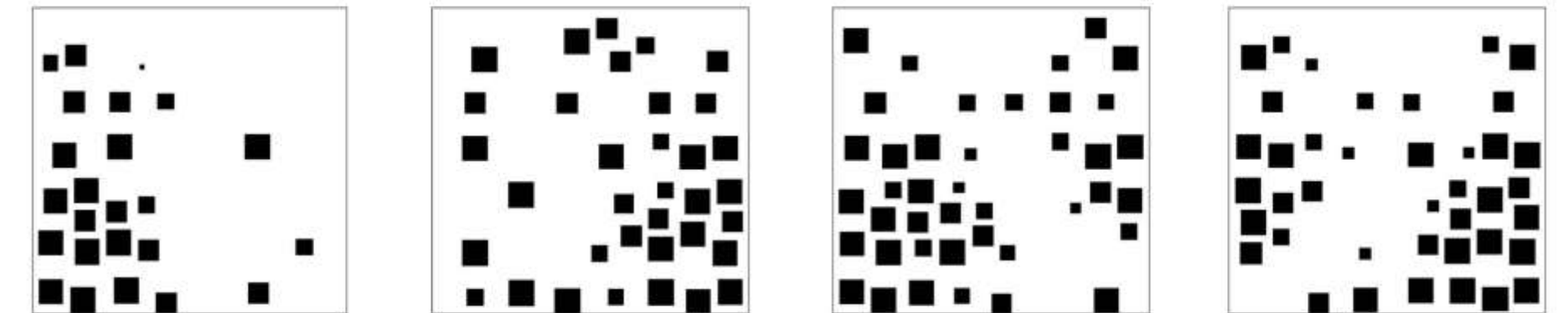
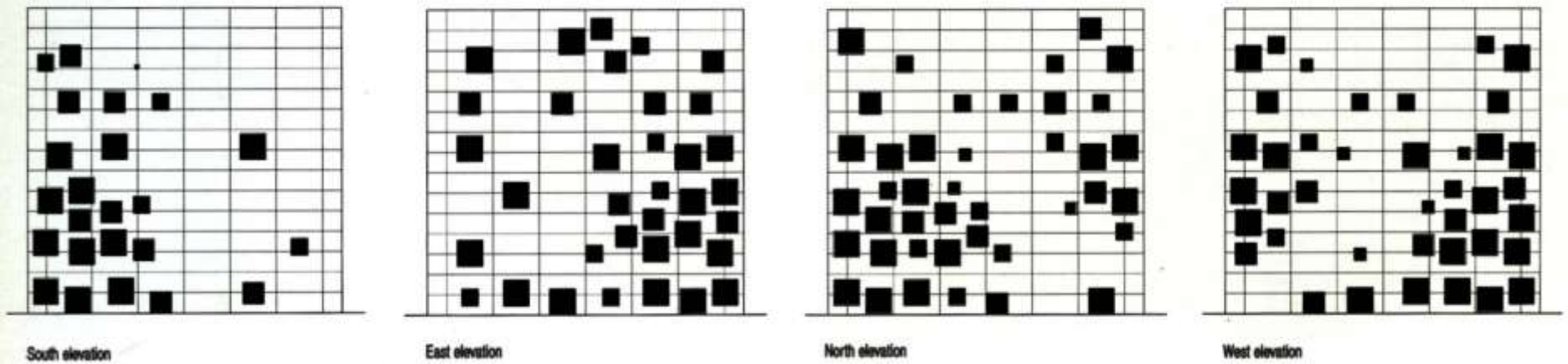
A homlokzati kompozíció a homlokzati elemek tudatos elrendezése. Ezek pedig igen sokfélék lehetnek, a nyílásoktól a szerkezeti elemeken át a díszítményekig, számtalan elem.

A világ rendje
Az ember alkotta rend
Az építészeti kompozíció

A **homlokzati kompozíció** a homlokzati elemek tudatos elrendezése. Ezek pedig igen sokfélék lehetnek, a nyílásoktól a szerkezeti elemeken át a díszítményekig, számtalan elem.

A világ rendje
Az ember alkotta rend
Az építészeti kompozíció

A **homlokzati kompozíció** a homlokzati elemek tudatos elrendezése. Ezek pedig igen sokfélék lehetnek, a nyílásoktól a szerkezeti elemeken át a díszítőelemekig, számtalan elem.

A világ rendje
Az ember alkotta rend
Az építészeti kompozíció

